E.T.A. Hoffmann

Tingenes sammenhæng

E. T. A. Hoffmann

Tingenes sammenhæng

eBibliotek 1800

2024

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af E. T. A. Hoffmann: *Tingenes sammenhæng* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of E. T. A. Hoffmann: *Tingenes sammenhæng* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of*

art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

CC BY NC SA

Tingenes sammenhæng

"Nej," sagde Ludvig til sin ven Euchar, "nej, der eksisterer slet ingen sådan rå, tølperagtig ledsager af den hulde lykkesgudinde, der vender mølle, og slår borde omkuld og blækflasker i stykker, der styrter en præsident ind i vognen, så at han skraber huden af hovedet og armen: Alt som hr. Tieck, der af fornavn heddet Ludvig ligesom jeg, har behaget at opstille ham i prologen til anden del af Fortunat, nej! der gives intet *tilfælde*. Jeg bliver ved, hvad jeg har sagt, det hele verdenssystem med alt hvad som begiver sig, det hele makrokosmos, ligner et stort, kunstigt sammenføjet udenværk, som øjeblikkelig måtte gå i stå, så snart det har tilladt et eller andet fremmed princip uden vilkårlighed blot at berøre det mindste hjul deri fjendtligt."

"Jeg ved ikke," svarede Euchar smilende, "jeg ved ikke, ven Ludvig! hvorledes du på engang kommer til denne fatale, forlænge siden forældede mekanistiske idé, og således tør vanskabe Goethes skønne tanke om den røde tråd, der er trukket gennem vort liv, og i hvilken vi, når vi i lyse øjeblikke opdager den, erkender den over os og i os styrende højere ånd."

"Denne lignelse," vedblev Ludvig, "denne lignelse er anstødelig for mig, fordi den er taget af den engelske marine. Gennem det mindste tov på deres skibe, jeg ved det jo netop fra Goethes *Valgslægtskaber*, går der en rød tråd, der betegner det som statsejendom. Nej, nej, min kære ven, alt det, der sker i verden, er fra oprindelsen af betinget som nødvendigt, netop

fordi det sker, og dette er tingenes sammenhæng, hvorpå al tilværelses, det hele livs princip hviler! Da man nemlig –"

I dette øjeblik – – –

Men det er nødvendigt først at sige den gunstige læser, at begge, Ludvig og Euchar, mens de således samtalede med hinanden, spadserede gennem en allé i den skønne park uden for W. Det var søndag. Tusmørket begyndte at bryde frem, aftenvinden strøg susende igennem buskene, der hvilede sig efter dagens glød, og åndede i vejret i sagte suk; gennem hele skoven tonede lystigt de glade stemmer af pyntede borgerfolk, som snart, lejrede i det blomsterklædte græs, fortærede et frugalt aftensmåltid, snart sad i denne eller hin af de talrige telte, for efter ugens større vinding at gøre sig noget mere til gode.

I dette øjeblik altså, da Ludvig ville tale videre over de dybsindige lærdomme om tingenes sammenhæng, snublede han over en tyk trærod, som han, uagtet han var bevæbnet med briller, dog havde overset, og faldt så lang som han var omkuld på jorden.

"Det lå i tingenes sammenhæng; faldt du ikke om som en kegle, så forgik verden i det næste øjeblik."

Således talte Euchar ganske alvorligt og roligt, tog vennens hat og stok op, som i faldet var fløjet fra ham, og rakte ham hånden for at hjælpe ham op. Men Ludvig følte det højre knæ så forslået, at han var nødt til at vinke, og desuden blødte hans næse ganske forfærdeligt.

Dette bevægede ham til at følge sin vens råd, og gå ind i det nærmeste telt, omendskønt han ellers omhyggeligt undgik disse, især om søndagen, da den søndagslige borgerverdens

jubel indgød ham en sælsom indvortes ængstelighed, som om han befandt sig på et sted, der ikke var ret sikkert, i det mindste ikke for folk af hans lige.

På den med træer tæt besatte plads uden for teltet, havde gæsterne sluttet en tæt, broget kreds, fra hvis midte lød tonerne fra en citar og en tamburin. Med et lommetørklæde for ansigtet, ledsaget af sin ven, hinkede Ludvig ind i teltet, og bad så ynkeligt om vand og en lille smule vineddike, at den forskrækkede værtinde troede ham i det sidste åndedræt. Mens man rakte ham det forlangte, listede Euchar sig, på hvem citar- og tamburintonerne øvede en uimodståelig fortryllelse – man vil senere erfare hvorfor, ud, og søgte at komme ind i den sluttede kreds. Euchar hørte til naturens så højtbegavede skødebørn, hvis ydre udsende, hvis hele væsen, overalt forskaffer dem venlig forekommenhed, og således hændte det da også, at nogle håndværkssvende, som ellers ikke om søndagen er oplagt til graciøs høflighed, da han spurgte hvad der var på færde, straks gjorde plads, for at han også kunne få den lille naragtige ting at se, der spillede og dansede så smukt og kunstfærdigt. Nu oplod der sig et skuespil for Euchar, som på engang sælsomt og indtagende fængslede alle hans sanser. I midten af kredsen dansede en pige med tilbundne øjne, imellem ni æg, som lå tre og tre efter hinanden på jorden, en fandango, og slog tamburin dertil. Ved siden af hende stod et lille pukkelrygget menneske, med et hæsligt sigøjneransigt og spillede citar. Danserinden lod i det højeste til at være femten år gammel, hun gik fremmed klædt, i et rødt, med guld stafferet livstykke, og en kort, hvid, med brogede bånd besat kjole. Hendes vækst, alle hendes bevægelser var sirligheden og ynden

selv. Hun vidste at aflokke tamburinen, som han snart holdt højt over hovedet, snart til siden, med armene udstrakte i en malerisk stilling, snart foran sig, snart bag ved ryggen, vidunderligt mangfoldige toner.

Undertiden troede man at høre den hule lyd af en i det vide fjerne slagen pauke, snart turtelduernes klagende kurren, og snart igen den sig nærmende stormvinds brusen; dertil klang de velstemte, klare, små klokker helt yndigt. Den lille citarist gav pigen intet efter i sit spils virtuositet; thi også han vidste at behandle sit instrument på en ganske egen måde, idet han snart lod dansens ejendommelige melodi træde klart og kraftigt frem, snart, idet han på spansk maner fo'r med den hele hånd over strengene, lod dem tabe sig i en sagte brusen, snart anslog fulde, klare akkorder. Bestandig stærkere og mægtigere susede og larmede tamburinen, brusede citarens strenge, bestandig dristigere blev pigens vendinger og sving; undertiden satte hun foden fast og bestemt på et hår nær ved æggene, så at tilskuerne ofte ikke kunne afholde sig fra et højt skrig, i den tanke, at nu var en af de skrøbelige ting stødt itu. Pigens sorte lokker havde løsrevet sig af fletningerne og fløj i den vilde dans om hendes hoved, så at hun næsten lignede en mænade. "Hold op!" tilråbte den lille hende på spansk. Da berørte hun dansende hvert af æggene, så at de rullede sammen i en bunke; men derpå blev hun, med et stærkt slag på tamburinen, og under en mægtig akkord fra citaren, pludselig stående som fasttryllet til jorden. Dansen var til ende.

Den lille trådte hen til hende og tog bindet fra hendes øjne, hun satte sit hår op og gik med nedslagne øjne omkring i kredsen for at samle ind. Ingen havde listet sig bort, alle lagde

med fornøjet mine sin skærv på tamburinen. Euchar gik hun forbi, og da han trængte sig hen til hende for også at give hende noget, afslog hun det.

"Hvorfor vil du ikke tage noget af mig, du lille?" spurgte Euchar.

Pigen så i vejret, og gennem de sorte silkebløde øjenhårs nat lynede et glødende blik af de skønneste øjne.

"Den gamle," sagde hun alvorligt, næsten højtideligt, med dyb stemme og fremmed accent, "den gamle har sagt mig, at De, min herre, først kom hid, da den bedste halvdel af min dans var forbi, og så tør jeg ikke tage noget."

Dermed gjorde hun en sirlig kompliment for Euchar, og vendte sig hen til dværgen, fra hvem hun tog citaren, og førte ham derpå hen til et i nogen afstand stående bord. Da Euchar så derhen, fik han øje på Ludvig, der sad ikke langt derfra mellem to ærlige borgermænd, havde et stort glas øl stående foran sig, og vinkede ængsteligt til ham. Euchar gik hen til ham og råbte leende:

"Nå Ludvig, fra hvilken tid skriver det sig, at du giver dig af med at drikke øl?"

Men Ludvig vinkede til ham og sagde med en betydende tone:

"Hvor kan du tale således? Det vakre øl hører til de ædleste drikke, og jeg elsker det over al måde, når det bliver leveret så fortræffelig brygget som dette her."

Borgerne rejste sig, Ludvig hilste dem med ualmindelig høflighed, og satte et halvt sødt, halvt surt ansigt op, da de, idet de gik bort, efter nok engang at have beklaget hans tabte uheld, trohjertigt rystede hans hånd.

"Altid," begyndte nu Ludvig, "altid bringer du mig med dit ubetænksomme væsen i unyttig fare! Hvis jeg ikke havde ladet mig give et glas øl og pint den gemene drik i mig, kunne da ikke de håndfaste mestre have taget det ilde op, været blevet grove og kastet mig ud – som uindviet? og nu bringer du mig, efter at jeg har spillet min rolle så færdig, dog i mistanke!"

"Ei," svarede Euchar leende, "hvis du var blevet kastet ud, eller endog pryglet en smule af, havde da ikke også det ligget i tingenes sammenhæng? Dog hør engang, hvilket smukt skuespil dit i verdenssystemet betingede fald over træroden har forskaffet mig."

Euchar fortalte om den lille spanske piges yndige æggedans.

"Mignon!" råbte Ludvig begejstret, "himmelske, guddommelige Mignon!"

Ikke langt fra vennerne sad citaristen og talte travlt de indsamlere penge, mens pigen stod ved et bord og udpressede en appelsin ved et glas vand. Den gamle strøg endelig pengene til sig, og nikkede ad den lille med glædetindrende blik, men hun rakte den gamle den tillavede drik, idet hun strøg ham om de runkne kinder. Den gamle slog en modbydelig, brægende latter op, og nedsvælgede drikken med tørstige drag. Den lille satte sig hen og klimprede på citaren

"O Mignon!" råbte Ludvig på ny, "guddommelige, himmelske Mignon! Ja jeg frelser hende, som en anden Vilhelm Meister, af den ondskabsfulde niddings hænder, hvis åg hun må bære!"

"Hvoraf," sagde Euchar rolig og tålmodig, "hvoraf ved Du, at den lille pukkelryggede mand er en nidding?"

"Kolde menneske," svarede Ludvig, "kolde menneske, som ikke kan gribes af noget, som ikke formår at opfatte noget, som

ikke har nogen sans for det geniale, for det fantastiske. Ser du da ikke, opdager du ikke, hvorledes al hån, al misundelse, al ondskab og den smudsigste gerrighed, borer sig ud af det sigøjneragtige misfosters små grønne katteøjne og udfolder sig af rynkerne i hans rædselsfulde, afskyelige ansigt? – ja jeg frelser hende – jeg frelser hende ud af det brune utyskes sataniske kløer! Kunne jeg blot komme til at tale med den lille huldgudinde, det søde kære barn!"

"Intet er lettere at sætte i værk end det," sagde Euchar og vinkede ad pigen.

Straks lagde den lille instrumentet på bordet, nærmede sig og nejede derpå med tugtigt nedsænket blik.

"Mignon!" råbte Ludvig som ude af sig selv, "Mignon! Hulde, søde Mignon!"

"Man kalder mig Emanuela," sagde pigen.

"Og den afskyelige karl derhenne," vedblev Ludvig, "hvor har han røvet dig, stakkels pige, hvor har han lokket dig i sine fordømte snarer?"

"Jeg forstår Dem ikke," svarede den lille, idet hun slog øjnene i vejret og gennemstrålede Ludvig med et alvorligt blik, "jeg ved ikke, hvad De mener og hvorfor De spørger mig således."

"Du er spanierinde, mit barn," begyndte Euchar.

"Ja vist," svarede pigen med bævende stemme, "De ser, De hører det vel på mig, og så vil jeg ikke nægte det."

"Så," vedblev Euchar, "så spiller du også citar og kan synge en sang for os?"

Pigen holdt hånden for øjnene, og hviskede næppe hørligt:

"Ak! jeg ville gerne spille og synge én for Dem, mine kære herrer, men mine sange er glødende varme, og her der så koldt,

så koldt!"

"Kender du," sagde nu Euchar på spansk, med højere røst, "kender du den sang: *L'aure l'immortal*?"

Pigen slog hænderne sammen, løftede blikket mod himmelen, tårer perlede i hendes øjne, hun styrtede afsted, rev citaren fra bordet, fløj mere end hun gik, tilbage til vennerne, stillede sig foran Euchar og begyndte:

> L'aure l'immortal al gran Palafox,
> Gloria de España, de Francia terror! &c.

I sandhed, man kunne kalde det udtryk ubeskriveligt, hvormed den lille foredrog denne sang. Glødende begejstring flammede i vejret af den dybeste dødskval, hver tone syntes at være en lynstråle, som hvert isdække, som havde lagt sig over det kølnede bryst, måtte springe i stykker for.

Ludvig var nær ved at gå fra vid og sans af lutter henrykkelse. Han afbrød pigens sang ved højrøstede bravaer, bravissimaer og hundrede lignende udråb af det største bifald.

"Vil De," sagde Euchar til ham, "have den nåde, min høje velynder, nu at holde mund en lille smule!"

"Jeg ved det nok," svarede Ludvig knarvorn, "at musik aldeles ikke er i stand til at røre dig, du ufølsomme menneske!" men gjorde i øvrigt, hvad Euchar havde bedt ham om.

Pigen lænede sig, da sangen var til ende, udmattet op til et i nærheden stående træ, og i det hun lod akkorderne vedblive at suse, indtil de bortåndede i pianissimo, faldt store tårer på instrumentet.

"Du er," sagde Euchar, med den tone, som kun plejer at komme fra det dybt bevægede bryst, "du er trængende, mit arme, hulde barn; har jeg end ikke set din dans fra begyndelsen

af, så har du nu erstattet dette rigeligt ved din sang og tør nu ikke længere vægre dig ved at modtage noget af mig."

Euchar havde taget en lille pung frem, hvori skønne dukater blinkede, denne puttede han nu til den lille, da hun havde nærmet sig til ham. Pigen fæstede blikket på Euchars hånd, greb den med begge sine hænder, og dækkede den med det højt udråb: "*Oh Dios!*" idet hun styrtede sig ned for Euchar, med tusinde hede kys.

"Ja!" råbte Ludvig begejstret, "ja! kun guld, ikke andet end guld tør de søde små hænder modtage!" men spurgte derpå, om Euchar ikke kunne veksle ham en dukat, da han netop ingen småpenge havde hos sig.

Imidlertid var den pukkelryggede hinket derhen, tog citaren op, som Emanuela havde ladet falde på jorden, og bukkede én gang efter den anden, velbehageligt grinende, for Euchar, der sikkert havde givet hans lille datter en rigelig skænk, siden hun takkede så rørt.

"Nidding! Spidsbub!" fo'r Ludvig løs på ham.

Forskrækket fo'r den lille tilbage og sagde med ynkelig røst: "Ak, min herre! Hvorfor er De dog så vred? Fordøm dog ikke den arme, ærlige Biagio Cubas! bryd Dem ikke om min farve, eller om mit ansigt, jeg ved jo nok det er hæsligt! Jeg er født i Lorca, og er lige så gammel kristen, som De selv, eller nogen anden kan være det."

Pigen sprang hurtigt op, råbte til den gamle på spansk: "O! bort – kun hurtigt bort, lille fader!" og begge bortfjernede sig, idet Cubas endnu gjorde allehånde forunderlige komplimenter, men Emanuela sendte Euchar det sjælfuldeste blik, som de skønneste øjne var i stand til.

Da skoven allerede skjulte det sælsomme par, begyndte Euchar: "Ser du vel, Ludvig, at du har overilet dig med den slemme dom som du fældede over den lille dværg? Det er sandt, mennesket har noget sigøjneragtigt ved sig; han er, som han selv siger, fra Lorca. Men nu må du vide, at Lorca er en gammel maurisk stad, og at lorcanerne, som ellers er ganske smukke folk, ikke kan fornægte sporet af deres herkomst. Men der er ingen ting, de tager mere ilde op, end når man giver dem det at forstå, hvorfor de uophørligt forsikrer, at de er gamle kristne. Således gik det også med den lille, i hvis ansigt den mauriske stamme rigtig nok afspejler sig i karikatur."

"Nej!" råbte Ludvig, "jeg bliver ved mit: karlen er en fordømt spidsbub, og jeg vil vove alting på at frelse min hulde, søde Mignon ud af hans kløer!"

"Hvis du," sagde Euchar, "holder den lille for en ren spidsbub, så tror jeg for min del ikke heller den hulde, søde Mignon!"

"Hvad siger du?" fo'r Ludvig op, "hvad siger du, Euchar? Ikke tro det kære englebarn, fra hvis øjne den uskyldigste huldsalighed skinner frem? Men på det kender man den iskolde prosaiker, der ikke har sans for noget sådant, og er mistroisk mod alt det som ikke passer ind i hans sædvanlige hverdagskram!"

"Nå," svarede Euchar roligt, "hids dig kun ikke så meget op, min entusiastiske hjertensven. Du vil vist nok sige, at min mistro mod din søde Mignon ikke er bygget på nogen fast grund. Den rejste sig kun, fordi jeg netop nu lagde mærke til, at den lille, i det samme øjeblik hun greb min hånd, har trukket mig den lille ring med den sjældne sten, jeg, som du ved,

bestandig har båret, af fingeren. Jeg savner ikke ret gerne dette dyrebare minde fra en skæbnesvanger tid."

"Hvad? for Himlens skyld!" sagde Ludvig nedslået, "det er dog vel ikke muligt – nej!" vedblev han derpå heftigt, "nej, det er ikke muligt! et sådant ansigt, et sådant øje, et sådant blik kan ikke bedrage! Du har ladet ringen falde fra dig, du har tabt den."

"Nå," sagde Euchar, "vi vil få at se; imidlertid vil vi, da det stærkt begynder at mørknes, begive os tilbage til staden."

Undervejs hørte Ludvig ikke op med at tale om Emanuela, som han nævnede med de sødeste navne, og forsikrede hvorledes han tydeligt havde bemærket på et vist ubeskriveligt blik, hun ved afskeden havde tilkastet ham, at han havde gjort et dybt indtryk på hende, hvilket vel oftere arriverede ham i sådanne tilfælde, når nemlig romantikken trådte ind i billedet. Euchar afbrød ikke vennen med et ord. Men denne eksalterede sig selv bestandig mere og mere, indtil han lige i porten, netop da tamburen begyndte at slå tappenstreg, faldt sin ven om halsen, og med tårer i øjnene, med en gennemtrængende stemme, for at overbyde den militæriske virtuoses drønende hvirvel, skreg ham ind i øret, at han var ganske betaget af kærlighed til den søde Mignon, at han ville vove sit liv på at finde hende igen og rive hende ud af det gamle misfosters klør.

Uden for det hus, hvor Ludvig boede, stod der en tjener i liberi, der nærmede sig til ham med et visitkort. Næppe havde Ludvig set på det og affærdiget tjeneren, førend han faldt sin ven lige så heftigt om halsen, som nylig i porten, men nu råbte han:

"O, min Euchar! kald mig den lykkeligste, den misundelsesværdigste blandt alle dødelige! oplad dit bryst og fat min salighed! O Gud! hav sans for min himmelske glæde! bland dine glædestårer med mine!"

"Men," spurgte Euchar, "hvad kan der da være forkyndt dig så højt og herligt på dette kort?"

"Bliv ikke forskrækket," vedblev Ludvig, "bliv ikke forskrækket, når jeg oplukker dig det tryllerisk-strålende Paradis af tusinde saligheder, som vil åbnes for mig, ved hjælp af dette kort!"

"Så gad jeg dog blot vide," vedblev Euchar, "hvad det er for en høj lykke, der er beskåret dig?"

"Så vid da," råbte Ludvig, "erfar og hør det! og du må studse, tvivle, råbe, skrige og brøle af forundring: Jeg er inviteret til souper og bal i morgen hos grev Walther Puck! – Victorine – Victorine! Du hulde, søde Victorine!"

"Og den hulde, søde Mignon?" spurgte Euchar, men Ludvig stønnede ganske ynkeligt: "Victorine, o du mit liv, min sjæl!" og styrtede ind i huset.

Det kunne være fornødent, først at sige den gunstige læser noget mere om de to venner, således at han fra første hånd, i det mindste nogenlunde, kan vide, hvorledes han er faren med dem og hvad tanke han skal gøre sig om enhver.

Begge var af en stand, der egentlig må kaldes kimærisk, da den ikke er forundt nogen dødelig i denne verden – de var *friherrer*. Opdraget og opvokset sammen i tæt forenet venskab, kunne de ikke heller skille sig fra hinanden, da med de tiltagne år den mest afgjorte forskellighed i den indvortes

sindsbeskaffenhed, stadig mere og mere trådte frem og også åbenbarede sig i deres ydre væsen. Euchar hørte som dreng til de såkaldte artige børn, der i almindelighed kaldes således, fordi de i selskab kunne sidde hele timer på ét sted, ikke spørge om noget, ikke forlange noget osv., og som siden uddanner sig til gedigne dosmerpander. Med Euchar hang det imidlertid anderledes sammen: talte man til ham, når han sad således som et artigt barn, med nedslagne øjne og hang med hovedet, så fo'r han forskrækket op, stammede *ja*, græd undertiden, og syntes at vågne af dybe drømme. Når han var alene, var han lige så et ganske andet væsen. Man havde beluret ham, og hørt ham tale heftigt, ligesom med flere personer, der var til stede, ja at opføre hele historier, han havde hørt eller læst, som skuespil; borde, skabe, stole, alt hvad der var i værelset, måtte da forestille steder, skove, byer eller personer. Men en særdeles begejstring greb drengen, når det blev tilladt ham at strejfe alene omkring i den frie natur. Da sprang og jublede han igennem skoven, omfavnede træerne, kastede sig i græsset, kyssede blomsterne osv. Ugerne indlod han sig i nogen leg med drenge af hans alder, og gjaldt desårsag for frygtsom og doven, fordi han aldrig ville deltage i noget farligt foretagende, et højt spring, en dristig klatren med de andre. Men også her var det særegent hos ham, at, når det til sidst havde manglet dem alle på mod til virkelig at vove foretagendet, da blev Euchar stille tilbage, og fuldbyrdede alene med færdighed det, de andre kun havde villet. Gjaldt det for eksempel at klatre op af et højt, rankt træ, og ingen havde villet prøve på det, så sad Euchar sikkert oppe i toppen i det første øjeblik, han var alene. Udvortes kold, og tilsyneladende uden deltagelse, greb drengen alting med liv

og sjæl, med en standhaftighed, som kun er stærke ånder egen, og, frembrød i mange tilfælde det, han havde følt i sit indre, så skete dette med uimodståelig henrivende magt, så at enhver kyndig måtte forbavses over dybden af den følelse, drengen bar i det tillukte bryst. Flere grundlærde hovmestre kunne slet ikke blive klog på deres elev, og kun en eneste (den sidste) forsikrede, at drengen var af en poetisk natur, hvilket Euchars fader blev meget forskrækket over, da han troede at måtte befrygte, at drengen, når man så ret til, havde samme naturel som moderen, der havde følt hovedpine og væmmelse ved de mest glimrende hofkure. Faderens intimeste ven, en sød, smidig kammerherre, forsikrede imidlertid, at bemeldte hovmester måtte være en æsel; i den unge baron Euchar fløð der ægte adeligt blod, desuden var hans natur friherrelig og ikke poetisk. Dette beroligede den gamle kendeligt.

Man kan tænke sig, hvorledes ynglingen måtte udvikle sig af sådanne grundanlæg hos drengen. På Euchars ansigt havde naturen trykt det betydningsfulde ciffer, hvormed den betegner sine yndlinge. Men naturens yndlinge er de, som fuldkommen formår at fatte denne ømme moders uendelige kærlighed, hendes dybeste væsen, og disse yndlinge forstås kun af andre yndlinge. Således hændte det da også, at Euchar ikke blev forstået af mængden, men blev udskreget for ligegyldig, kold, ikke i stand til nogen retskaffen ekstase over et nyt sørgespil, og derfor også for prosaisk. Især kunne hele cirkler af de eleganteste, skarpsindigste damer, som man vel ellers kunne have tiltroet sådan kundskab, aldeles ikke begribe, hvorledes det var muligt, at denne Apollo-pande, disse skarpt buede, befalende bryn, disse mørke, ildfunklende øjne, disse blidt

fremstående læber, kun skulle tilhøre et livløst billede. Og dog lod det således, for Euchar forstod slet ikke den kunst: over ingen ting at tale ingen ting i intetsigende ord, og at fremstille sig således, som om han var en Rinaldo i lænker.

Ganske anderledes forholdt det sig med Ludvig. Han hørte til de vilde, kåde drenge, om hvilke man vil spå, at verden engang vil blive for snæver for dem. Det var ham, der altid angav de galeste streger for sine kammerater; man havde skullet tænke, at den dristige dreng vist engang ville komme til skade, men det var også altid ham, som slap fra det uden at have brændt sin næse, da han ved udførelsen behændigt vidste at stille sig bagest, eller ligefrem at liste sig bort. Han greb alting hurtigt med stor begejstring, men slap det lige så hurtigt igen; således hændte det, at han lærte mange ting, men ikke meget. Da han var vokset til yngling, gjorde han ganske nette vers, spillede passabelt på mere end et instrument, malede ganske skønt, talte med temmelig færdighed flere sprog, og var derfor et sandt mønster af dannelse. Han kunne geråde i den forunderligste ekstase over alting, og forkynde denne i de mægtigste ord. Men det var med ham, som med en pauke, der lyder des stærkere, når man slår på den, jo større det indvortes hule rum er. De indtryk, som alt skønt og herligt gjorde på ham, lignede den udvortes kildren, der berører huden, uden at gribe de indvendige fibre. Ludvig hørte til de folk, som man meget ofte hører sige: "Jeg ville gerne!" og som for dette gerne-villende princip, aldrig kommer til at udføre noget. Men da i denne verden, de mennesker, som meget vidt og bredt forkynder, hvad de *vil* gøre, gælder langt mere end de, som i al stilhed går hen og virkelig *gør* det, så hændte det også, at man anså Ludvig i stand

til enhver stor handling, og derfor højligt beundrede ham, uden videre at efterspørge, om han da virkelig havde gjort det, han så højt havde bebudet. Rigtignok gaves der vel også folk, som gennemskuede Ludvig og idet de holdt ham fast ved hans ord, flittigt erkyndigede sig om, hvorvidt han havde udført dette eller hint. Men dette ærgrede ham desto mere, da han i ensomme timer undertiden måtte tilstå for sig selv, at den evige villen og villen, uden at gøre noget, dog var miserabel. Da faldt han over en gammel foliant, hvori den mekanistiske lære om *tingenes sammenhæng* blev foredraget. Begærligt opfattede han denne lære, som undskyldte hans handlen, eller snarere hans villen, hos ham selv og hos andre. For, var det ikke udført, hvad han havde lovet, så var det ikke hans skyld, men det havde ene og alene ligget i *tingenes sammenhæng*, at det ikke kunne ske.

Den gunstige læser vil i det mindste være overbevist om denne viise læres store bekvemmelighed.

Da Ludvig i øvrigt var en ganske smuk yngling, med røde, blomstrende kinder, så ville han ved hjælp af hine egenskaber have været enhver elegant cirkels afgud, hvis ikke hans kortsynethed havde ladet ham begå mangt et besynderligt *quid pro quo*, der ofte pådrog ham fortrædelige følger. Han trøstede sig imidlertid med det ubeskrivelige indtryk, som han troede at gøre på ethvert kvindeligt hjerte, og desuden gjaldt den vane, at han, netop for sin kortsynetheds skyld, for ikke at tage fejl af den person, han talte med, hvilket ofte var sket til stor ærgrelse for ham, selv trådte damerne nærmere på livet, for passende til det geniale menneskes uskyldige dristighed.

Dagen efter at Ludvig havde været til ballet hos grev Walther Puck, ganske tidligt om morgenen, fik Euchar en billet fra ham,

hvori det hed:

> Dyrebare! Hjertelskede! jeg er elendig, jeg er sønderknust, fortabt, nedstyrtet fra det skønneste håbs blomstrende top, i fortvivlelsens bundløse, natlige afgrund. Hvad der skulle berede mig navnløs lykke er min ulykke!
>
> Kom, il! og trøst mig, hvis du er i stand til det!

Euchar fandt sin ven udstrakt på sofaen, med forbundet hoved, bleg og udmattet.

"Kommer du!" råbte Ludvig ham i møde med mat stemme, idet han udstrakte armen efter ham, "kommer du, min ædle ven? ja, du har dog vist nogen sans for min kval, for mine lidelser! Lad dig i det mindste fortælle, hvad der er hændet mig, og afsig dommen, om du tror, at jeg er totalt fortabt."

"Sikkert," begyndte Euchar smilende, "sikkert er det ikke gået dig ved ballet, således som du tænkte?"

Ludvig sukkede dybt.

"Har," vedblev Euchar, "den hulde Victorine set skævt ad dig eller ikke lagt mærke til dig?"

"Ak, jeg har," svarede Ludvig med en tone, dyb som fra graven, "ak, jeg har fornærmet hende hårdt, uforsonligt!"

"Min Gud," råbte Euchar, "hvorledes kunne det gå til?"

Ludvig udstødte endnu engang et dybt suk, stønnede en smule og begyndte sagte, men med behørig patos:

Som Solens billede sig i luften viser,
før Solen selv, så for hver vigtig skæbne
dens blege genfærd skrider forud alt
og alt i denne dag man ser den næste.

"Ja," vedblev han derpå vemodig, "ja, Euchar, ligesom hjulværkes hemmelighedsfulde snurren bebuder urets slag, således går advarende tildragelser i forvejen for den indbrydende ulykke. Allerede natten før ballet havde jeg en skrækkelig, en frygtelig drøm: Det forekom mig, som om jeg allerede var hos greven, og kunne, netop som jeg var i færd med at danse, pludselig ikke røre en fod af stedet. I spejlet opdager jeg til min skræk, at jeg, i stedet for de sirlige fødder, som naturen har forundt mig, bar den gamle konsistorialpræsidents tykt indsvøbte podagristiske ben under kroppen. Og mens jeg står ligesom fasttrykket til gulvet, springer præsidenten, med Victorine i armen, afsted så let som en fugl, smiler ondskabsfuldt ad mig, og påstår til sidst, ret på en fræk måde, at han har vundet mine fødder fra mig i piquet. Jeg vågnede, som du kan tænke dig, badet i angstens sved; endnu ganske dybsindig over det stygge natlige syn, bringer jeg koppen, hvori den gloende chokolade damper, op til munden, og brænder således mine læber, at man, trods al den pomade jeg har brugt, endnu kan se sporene af det. Nå, jeg ved jo nok, at du ikke tager megen del i fremmede lidelser, jeg forbigår derfor alle de fatale hændelser, skæbnen drillede mig med hele dagen igennem, og siger dig kun, at da det endelig om aftenen kom så vidt at jeg skulle klæde mig på, sprang der en maske på min silkestrømpe og to knapper gik af min vest, at jeg i det øjeblik, jeg ville stige i vognen, kastede min wellington i rendestenen, og endelig i

vognen selv, da jeg ville sætte spænderne fastere på mine sko, til min ikke ringe forfærdelse følte på faconen, at det æsel af kammertjener havde givet mig umage spænder. – Jeg måtte vende om igen og forsinkede mig således vel en god halv time. Victorine kom mig i møde i sin fuldeste elskværdighed – jeg bad hende om den næste dans. – Vi fløj igennem række rne. – O, jeg var i Himmelen! Men da følte jeg pludselig den fjendtlige skæbnes ondskab –"

"Tingenes sammenhæng!" faldt Euchar ham i talen.

"Kald det," vedblev Ludvig, "kald det, hvad du vil, i dag er alting mig ligegyldigt. Nok, det var en ondskabsfuld skæbne, som i forgårs styrtede mig om den fatale trærod. I dansen følte jeg min smerte i knæet forny sig og bestandig blive stærkere og heftigere. Men i det samme øjeblik siger Victorine så højt, at de andre dansere hører det: Det går jo til at falde i søvn over! – Man vinker, man klapper ad musikanterne og raskere og raskere hvirvler dansen sig; med magt nedkæmper jeg min helvedeskval, hopper ganske sirligt, og sætter et venligt ansigt op. Og dog hvisker Victorine til mig, den ene gang efter den anden: Hvorfor så langsom i dag, kære baron? De er slet ikke mere den samme danser som før. – Glødende dolkestik i mit hjerte!"

"Arme ven!" sagde Euchar smilende, "jeg fatter dine lidelser i deres hele omfang."

"Og dog," vedblev Ludvig, "var alt dette kun forspillet til den usaligste tildragelse! Du ved, hvor længe jeg har arbejdet på turene til en seize; du ved, hvor mange glas og hvor meget porcelæn, jeg ikke har taget mig af at kaste ned af bordene, da jeg her i mit værelse øvede mig i disse ture og forsøgte mig i de

dristigste svingninger og spring, blot for at nå den grad af fuldkommenhed, jeg tænkte mig. En af disse ture er det herligste, som den menneskelige ånd nogensinde har udtænkt i denne art. Fire par står i en malerisk stilling. Danseren omslynger, balancerende på spidsen af den højre fod, sin danserinde med den højre arm, mens han hæver den venstre, graciøst bøjet over hovedet, de andre gøre rondo. Vestris og Gardel har ikke tænkt sig noget sådant. – På denne seize havde jeg bygget det højeste moment af salighed! Jeg havde bestemt den til grev Walther Pucks navnedag. – Idet jeg holdt Victorine i armene i hin overjordiske tur, ville jeg hviske: Guddommelige, himmelske komtesse! jeg elsker Dem uudsigeligt, jeg tilbeder Dem! – o! vær min, du lysets engel! – Derfor, kære Euchar, gerådede jeg i en sådan henrykkelse, da jeg nu virkelig blev inviteret til ballet, hvad jeg næsten måtte tvivle på, da grev Puck kort i forvejen lod til at være meget opbragt på mig, da jeg foredrog ham læren om tingenes sammenhæng og verdenssystemets urværk, hvilken han på en besynderlig måde forstod således, som om jeg sammenlignede ham med en perpendikel. Han kaldte det en maliciøs hentydning, som han kun tilgav min ungdom, og vendte mig ryggen. – Nå! altså, den ulykkelige dans var forbi, jeg dansede ikke et trin mere, gik ind i sideværelset, og hvem der fulgte mig i hælene var den gode Cochenille, som straks kredensede champagnevin for mig. Vinen gød ny livskraft i mine årer, jeg følte ikke længere til nogen smerte. Seizen skulle begynde, jeg fløj tilbage i salen, styrtede hen til Victorine, kyssede fyrigt hendes hånd, og stillede mig i ronden. Den himmelske tur kommer; jeg overgår mig selv – jeg svæver – balancerer som dansens gud selv – jeg

omslynger min danserinde, jeg hvisker: Guddommelige, himmelske komtesse! etc., alt som jeg havde foresat mig det. Kærlighedstilståelsen er undsluppet mine læber, jeg ser min danserinde dybt ind i øjnene – du min Gud! det er ikke Victorine, jeg har danset med, det er en ganske anden, mig fuldkommen ubekendt dame, kun ligesådan skabt og klædt, som Victorine! Du kan tænke, at det var mig som om jeg blev truffet af en lynstråle! Alting omkring mig løb sammen i et kaos, jeg hørte ikke længere nogen musik, sprang vildt igennem kvadrillerne, snart her og snart hist hørte jeg smertesråb, indtil jeg følte mig standset af stærke arme, og en drønende stemme tordnede mig i øret: Plager da Satan Dem skinbarlig! Jeg tror De har ni djævle i benene, baron! – Det var den varslende præsident, jeg allerede havde set i drømme, som holdt mig fast i et afsides hjørne af salen og blev ved på følgende måde: Næppe har jeg rejst mig fra spillebordet og er trådt ind i salen, førend De kommer farende som et uvejr fra midten af den og springer omkring på mine fødder, som om De var besat, så at jeg kunne have brølet af smerte som en tyr, hvis jeg ikke var en mand af fin konduite. Se dog engang hvilken forvirring De har anrettet. – Virkelig var musikken ophørt, den hele seize var adsplittet, og jeg bemærkede, hvorledes flere dansere hinkede omkring; damerne lod sig føre hen til stolene og blev opvartet med lugtende vande. – Jeg havde danset fortvivlelsens tur over parrenes fødder, lige indtil den bomstærke præsident satte bom for min rasende flugt. – Victorine nærmede sig til mig med harmfunklende øjne. – I sandhed, sagde hun, en høflighed uden lige, hr. baron, De engagerer mig til dansen, danser derpå med en anden dame, og forvirrer det hele bal. – Du kan tænke

dig mine forsikringer. – Disse mystifikationer, svarede Victorine ganske ude af sig selv, – ligner Dem, herr baron, jeg kender Dem, men jeg beder om, at De ikke for fremtiden længere vil vælge mig til genstand for Deres dybe skærende ironi. – Således lod hun mig stå. Nu kom min danserinde, artigheden, ja jeg kunne gerne sige hengivenheden selv. – Det arme barn har fænget, jeg kan ikke fortænke hende i det, men, du min Gud, er det da min skyld? – O Victorine, Victorine! – O du ulykkelige seize! – du furiedans, som hvirvler mig ned i Orkus!"

Ludvig lukkede her sine øjne og sukkede og stønnede, men hans ven var godmodig nok til ikke at bryde ud i høj latter. Han vidste vel, at uheld af den slags, som hændte den arme Ludvig på ballet hos grev Walther Puck, selv på mennesker som er mindre gække end han, har en virkning som af spanske fluer i psykisk forstand.

Efter at Ludvig havde nedsøbet et par kopper chokolade, uden, som dagen i forvejen at brænde sine læber, syntes han at vinde mere fatning til at bære sin uhyre skæbne med større mod.

"Hør," begyndte han til Euchar, som imidlertid havde fordybet sig i en bog, "hør, min ven, du var jo også inviteret med til ballet?"

"Javist var jeg," svarede Euchar ligegyldig, idet han næppe så op fra bladet.

"Og du kom ikke, og har ikke engang sagt mig, at du var inviteret," vedblev Ludvig.

"Et anliggende," svarede Euchar, "holdt mig fast, som var mig vigtigere end ethvert bal i verden, om så kejseren af Japan havde

givet det."

"Grevinde Victorine," vedblev Ludvig, "erkyndigede sig meget ivrigt om, hvorfor du vel udeblev. Hun var så urolig, så så ofte hen til døren. I sandhed, jeg havde kunnet blive skinsyg, jeg havde kunnet tro, at det for første gang var lykkedes dig, at røre et kvindeligt hjerte, hvis ikke alting havde opklaret sig. Jeg gider næppe fortælle dig igen på hvilken uskånsom måde, den hulde Victorine ytrede sig om dig, hun påstod intet mindre, end at du var en kold, hjerteløs, særsindet person, hvis nærværelse ofte ængstede hende midt i fornøjelsen, hvorfor hun havde frygtet, at du også denne aften ville være hendes glædes forstyrrer. Men nu ville hun være ret glad over, at du ikke var kommet. Oprigtig talt indser jeg dog slet ikke, hvorfor du, kære Euchar, hvem Himlen dog har forundt så mange legems- og åndsfortrin, har et så afgjort vanheld hos damerne, at jeg alle vegne tager luven fra dig. – Kolde menneske! kolde menneske! Jeg tror, du ingen sans har for kærlighedens høje held, og derfor bliver du heller ikke elsket. – Jeg derimod – tro mig, selv Victorines opglødende vrede var avlet af de elskovsflammer, som luer i hendes indre, for mig, den lykkelige, den salige ..."

Døren åbnedes, og der trådte en besynderlig lille mand ind i værelset, i rød kjole med store stålknapper, sorte silke-underklæder, en stærkt pudret, høj frisure med en lille rund hårpung.

"Bedste Cochenille," råbte Ludvig ham i møde, "bedste mosjø Cochenille, hvor kommer jeg til den sjældne fornøjelse?"

Euchar forsikrede, at vigtige anliggender kaldte ham bort, og lod sin ven være alene med grev Walther Pucks kammertjener.

Cochenille forsikrede, sødtsmilende og med nedslagne øjne, hvorledes Hans højgrevelige Nåde var overbevist om, at den højstærede herr baron midt under seizen var blevet overfaldet af en sælsom sygdom, hvis navn på latin næsten lød som: *raptus*, og hvorledes han, mosjø Cochenille, var kommet, for at gøre flittig efterspørgsel om den højstærede herr barons nådige befindende.

"Hvad raptus! O Cochenille! hvad raptus!" råbte Ludvig, og fortalte nu udførligt, hvorledes alting var gået til, og sluttede med, at han bad grev Walther Pucks smidige kammertjener, så vidt som muligt igen at bringe sagerne i deres gamle stand.

Ludvig erfarede, at hans danserinde havde været en kusine af grevinde Victorine, som var kommet ind fra landet til grevens navnefest, at hun og grevinden var ét liv og én sjæl, og ofte klædte sig ganske ens, da hos unge damer gemytternes samklang plejer at træde frem for dagen i silke og flor. Cochenille mente fremdeles, at det dog ikke måtte være rigtig alvor med grevinde Victorines vrede. Han havde nemlig serveret is for hende ved slutningen af ballet, netop da hun havde stået hos kusinen, og ved denne lejlighed bemærket, hvorledes begge havde fniset og lét ret af hjertens grund, ligesom han også havde hørt, hvorledes de begge flere gange tydeligt havde nævnt den højstærede herr barons navn. Rigtig nok var, som man havde fornummet, den grevelige kusine af en ualmindelig forliebt kompleksion, og ville vist forlange, at herr baronen nu skulle fortsætte hvad han havde begyndt, nemlig at han fremdeles skulle vedblive at gøre dygtig kur til hende, og tilsidst trække hvide aluns handsker på og føre hende til brudeskamlen; imidlertid ville han gøre alt sit til, at hun kunne

blive bragt fra disse ideer. Endnu i morgen den dag ville han foredrage Hans højgrevelige Nåde, når han havde den ære at frisere højstsamme, og netop var i færd med at krølle ham op på den venstre side, den hele sag, og bede ham at forestille kusinen, under indstændige onkel-formaninger, at herr baronens kærlighedserklæring ikke havde været andet, end hvad deslige erklæringer sædvanlig er, nemlig en behagelig udskejelse i dansen fra den lige tur, der var vedføjet denne som en elskværdig excus; dette ville nok hjælpe. Cochenille gav endelig baronen det råd, at se Victorine, så snart det var muligt, og dertil gaves der lejlighed endnu i dag. Konsistorial-præsidentinde Fels gav nemlig i aften en æstetisk the, som hun, efter hvad han havde erfaret af den russiske gesandts kammertjener, havde ladet komme, igennem det russiske gesandtskab direkte fra den kinesiske grænse, og som udbredte en ualmindelig sød lugt. Der ville han finde Victorine, og kunne retablere alting.

Ludvig indså, at kun uværdige tvivl kunne have forstyrret den faste tro på hans kærligheds held, og besluttede, ved præsidentindens æstetiske the at være så fortryllende elskværdig, at det ikke engang skulle falde Victorine ind at se blot den ringeste smule surt til ham.

Den gunstige læser må nu lade sig det behage, at følge med de to venner Ludvig og Euchar til den æstetiske the, der nu virkelig var arriveret hos fru konsistorial-præsidentinde von Fels

Omtrent et dusin tilstrækkeligt pyntede damer sidder i en halvcirkel. Én smiler tankeløs, den anden er fordybet i beskuelsen af sine skospidser, hvormed hun er ved, ganske i

stilhed, at prøve de nyeste *pas* af en eller anden franskmand, den tredje synes at sove sødt, og at drømme endnu sødere, den fjerde lader sine øjnes ildblik strejfe omkring, på det at det kan træffe, ikke én, men om muligt alle de unge mænd, som er i salen, den femte læsper: "guddommeligt – herligt – sublimt!" men disse udråb gælder den unge digter, der netop med al mulig patos forelæser en ny skæbnetragedie, som er kedsommelig og smagløs nok, til ganske at egne sig til en sådan forelæsning. Smukt var det, at man ofte hørte en brummen, som lignede en fjern torden. Men denne var præsidentens røst; han sad og spillede piquet i et tilstødende værelse med grev Walther Puck, og lod sig af og til høre på sin måde med en sagte knurren. Digteren læste, med den sødeste tone, han var mægtig:

Kun én gang end, ak! én gang end,
lad dig høre, hulde stemme!
Ja, o stemme, søde stemme,
Stemme, dybt fra Helveds huler,
Stemme, højt fra Himlens hvælving!
Lyt, o lyt –

Men i dette øjeblik brød tordenen løs, som længe truende havde knurret: "Himmel tausend Sapperment!" drønede præsidentens stemme igennem værelset, så at alle forskrækkede sprang op af stolene. Smukt var det igen, at digteren slet ikke lod sig forstyrre, men vedblev:

Ja! det er hans elskovsånde,
Lyden fra hans honninglæber!
Lytter til den søde tone –

Men en højere skæbne end den, der regerede i digterens tragedie, led ikke, at digteren skulle føre sin forelæsning til ende. Netop, da han ved en græsselig forbandelse, som stykkets helt udsiger, ville hæve sin stemme til den højeste tragiske kraft, kom der noget, Himmelen må vide hvad det var, i halsen på ham, så at han udbrød i en frygtelig, aldeles utæmmelig hoste, og blev båret halvdød ud af salen.

For præsidentinden, på hvem man længe havde mærket lede og kedsomhed, syntes den pludselige afbrydelse ikke ubelejlig. Så snart roen igen var tilvejebragt i selskabet, erindrede hun, hvorledes det nu var på tide, at et eller andet blev, ikke forelæst, men ret levende fortalt, og mente, at Euchar ret egentlig var selskabet forpligtet dertil, da han ellers ved sin hårdnakkede tavshed kun bidrog lidet til underholdningen. Euchar erklærede beskedent, at han fortalte meget slet, og at det, som han måske kunne give til bedste, var af meget alvorligt, måske endog gyseligt indhold, og således kun ville volde liden moro for selskabet. Men da råbte fire purunge frøkener med én røst: "O, gyseligt! O, bare ret gyseligt! Ak! hvor jeg holder meget af at gyse!"

Euchar besteg talerstolen og begyndte:

"Vi har set en tid, der brusede hen over jorden som en rasende orkan. Den menneskelige natur, rystet i dens dybeste grund, avlede det vældigste, ret ligesom det stormbevægede hav opkaster afgrundens forfærdelige underskikkelser, på de tordnende bølger. Alt hvad løvemod, ubetvingelig tapperhed, had, hævn, raseri, fortvivlelse kunne fuldbyrde i morderisk dødskamp, skete i den spanske frihedskrig. Det være mig tilladt at fortælle om det eventyr, der mødte min ven – jeg vil kalde

ham Edgar – som fægtede med der, under Wellingtons faner. Edgar havde, med dyb skærende sorg over sit tyske fædrelands skændsel, forladt sin fødeby og var draget til Hamborg, hvor han levede ensomt i en lille stue, som han havde lejet i et afsides hjørne af byen. Om sin nabo, med hvem han havde væg til væg, vidste han netop intet videre, end at det var en gammel syg mand, som aldrig gik ud. Han hørte ham ofte sukke, og udbryde i blide rørende klager, uden at forstå ordene. Senere gik naboen flittigt op og ned i stuen; og det syntes at være et tegn på tilbagevendt helbredelse, da han en dag stemmede en citar og derpå begyndte sagte sange, som Edgar genkendte som spanske romancer.

På nærmere forespørgsel betroede værtinden ham, at den gamle var en, formedelst sygdom, af marquis Romanas korps tilbagebleven spansk officer, der rigtignok nu blev hemmeligt bevogtet, og ikke turde vove sig meget ud. Midt om natten hørte Edgar spanieren gribe langt stærkere i citaren end ellers. Han begyndte i mægtig, sælsomt afvekslende melodi: Don Juan Baptista de Arriazas *Profecia del Perineo*. Han kom til de strofer:

Y oye que el gran rugido
Es ya trueno en los campos de Castilla
En las Asturias bèlico alarido,
Voz de venganza en la imperial Sevilla
Junto a Valencia es rayo,
Y terremoto horrísono en Monsàyo.

Mira en haces guerreras,
La España toda hirviendo hasta sus fines,
Batir tambores, tremolar banderas,
Estallar, bronçes, resonar clarines,
Y aun las antiguas lanzas,
Salir del polvo à renovar venganzas."

"Gid det dog," afbrød præsidentinden taleren, "gid det dog ville behage vor ven, førend han fortæller videre, at gentage disse mægtige vers i vort modersmål, da jeg deler den æstetiske i uartighed, ikke at forstå spansk, med flere af mine kære gæster."

"Den mægtige klang," svarede Euchar, "som hine vers har, går tabt i oversættelsen, dog ville de måske, i en fri efterligning, kunne gengives således:

Hør løvens stærke toner!
Lig torden hult de i Castilien drøner,
til hyl de vorde for Asturias sønner,
til hævnskrig i Sevillas regioner;
højt på Valencias skuldre,
og i Moncayos huler dybt de buldre.

Se trindt Hispanias agre
krigsluens flamme blodigrød frembryde!
Hør trommen hvirvle! Se stridsfanen flagre!
Hør mellem våbenbrag trompeten lyde!
Til hævn, i rustne panser,
man river frem de støvbedækte lanser."

Den glødende begejstring, som udstrømmede af den gamles sang, opflammede Edgars inderste. En ny verden opgik for

ham, han vidste nu, hvorledes han kunne rejse sig rask i vejret fra sin sygelighed, hvorledes han, opildnet til dristig dåd, kunne udkæmpe den kamp, der söndersled hans bryst, i det rask bevægede liv.

"Ja, til Spanien – til Spanien!"

Således råbte han med høj røst. Men i det samme øjeblik forstummede den gamles sang og spil. Edgar kunne ikke modstå sin begærlighed efter at kende den, der havde indåndet ham nyt liv. Døren gav efter for hans hånd. Men i det øjeblik, han trådte ind i den gamles værelse, sprang denne med skriget: "Traidor" (forræder) op af sengen, og styrtede med dragen dolk løs på Edgar.

Det lykkedes imidlertid denne ved en hurtig bevægelse, at undvige det velsigtede stød, men derpå at gribe den gamle fast i sine arme og trykke ham ned på sengen.

Mens han nu holdt den kraftløse gamle fast, besvor han ham i de mest rørende udtryk at tilgive hans stormende indbrud hos ham. Han var ingen forræder, tværtimod havde den gamles sang opflammet al den græmmelse, al den trøstesløse smerte, der søndersled hans bryst, til glødende begejstring, til urokkeligt kampmod. Han ville til Spanien, og fægte glad for dette lands frihed.

Den gamle så stift på ham; udbrød sagte: "Skulle det være muligt?" og trykkede Edgar, som ikke undlod på det indstændigste at forsikre, at intet ville afholde ham fra at udføre sin beslutning, heftigt op til sit bryst, idet han slængte dolken, som han endnu holdt i hånden, langt bort fra sig.

Edgar erfarede nu, at den gamle hed Baldassare de Luna og nedstammede fra en af de ældste slægter i Spanien. Hjælpeløs,

uden venner, uden ringeste understøttelse, havde han, under den mest trykkende trang, den trøstesløse udsigt at hensmægte et elendigt liv langt borte fra sit fædreland. Det ville ikke lykkes Edgar at stille den beklagelsesværdige gamle tilfreds, men da han til sidst på det helligste lovede, at gøre begges flugt til England mulig, da syntes en ny, oplivende ild at strømme gennem alle spanierens lemmer, han var ikke mere den syge gamle, nej, en begejstret yngling, som spottede sine undertrykkeres afmagt. Edgar holdt, hvad han havde lovet; det lykkedes ham at narre de listige bevogteres årvågenhed, og at undfly med Baldassare de Luna til England. Men skæbnen forundte ikke den vakre, af ulykken forfulgte mand, at gense sit fædreland. På ny overfaldet af sygdom, døde han i London i Edgars arme. En profetisk ånd lod ham se sit frelste fædrelands glorie. I det sidste suk af den bøn, der møjsommeligt fremtvang sig af de i døden blegnende læber, hørte Edgar navnet: Victoria! og en forklaret himmel lyste på de Lunas smilende ansigt.

Netop i det tidsrum, da Suchets sejrrige hære truede med at knuse al modstand og at befæste det skændselsfulde fremmede åg for evig tid, ankom Edgar med den engelske oberst Sterrets brigade for Tarragona.

Det er bekendt, at obersten fandt dette steds stilling alt for betænkelig til at udskibe tropperne. Dette var den, efter dristig våbenfærd tørstende yngling, ikke i stand til at tåle. Han forlod englænderne, og begav sig til den spanske general Contreras, som lå med 8000 af de bedste spanske tropper i fæstningen. Man ved, at Suchets tropper, uagtet den heftigste modstand, indtog Tarragona med storm, at Contreras selv, såret af et bajonetstik, faldt fjenden i hænderne.

Et helvedes hele frygtelige forfærdelse frembyder de rædselsfulde scener, som oplod sig for Edgars øjne. Var det skændigt forræderi? var det ubegribelig forsømmelse af befalingsmændene –? nok, de til hovedvoldens forsvar opstillede tropper, manglede snart ammunition; længe modstod de med bajonetterne den gennem den sprængte port indstormende fjende; men da de endelig måtte vige for hans rasende ild, da gik det afsted i vild forvirring til porten lige overfor, hvor de, da den var for lille for de gennemtrængende masser, tæt indkilede, måtte holde stik for den frygteligste massakre. Dog lykkedes det omtrent 4000 spaniere, hvoriblandt regimentet Almeira og med dette Edgar, at slippe ud. Med fortvivlelsens raseri gennembrød de de der opstillede fjendtlige bataljoner, og fortsatte deres flugt til Barcelona. Allerede troede de sig frelst, da en frygtelig ild fra feltstyrker, som fjenden havde opstillet bag en dyb grav, der gennemskar vejen, bragte den uundgåelige død i deres rækker. Edgar styrtede ramt til jorden. En rasende smerte i hovedet var hans følelse, da han vågnede til bevidsthed igen. Det var dyb nat, dødens hele gysen gennembævede ham, da han hørte den hule stønnen, den hjertesønderslidende jammer. Det lykkedes ham at rejse sig op, og langsomt at snige sig bort.

Da endelig morgenrøden brød frem, befandt han sig i nærheden af en dyb hulvej. Netop i begreb med at stige derned, kom en trop fjendtlige ryttere langsomt ridende op derfra. At undgå fangenskab syntes nu umuligt, dog, hvorledes blev han til mode, da der pludselig faldt skud fra det tykkeste buskads, som strakte nogle af rytterne til jorden, og en trop guerillas nu styrtede løs på de andre. Højt råbte han på spansk til sine

befriere, som glade optog ham blandt sig. Kun et strejfskud havde truffet ham, hvoraf han snart kom sig, så at han var i stand til at slutte sig til Don Joachim Blakes tropper, og efter mange fægtninger at drage ind med ham i Valencia.

Hvem synes ikke, at den af Guadalquivir gennemstrømmede slette, hvori det skønne Valencia ligger med sine stolte tårne, må kaldes jordens Paradis? En evig klar himmels fulde guddomslyst stråler ind i beboernes sjæle, for hvilke livet bliver en uafbrudt festdag. Og dette Valencia var nu den morderiske krigs våbenplads! I stedet for de søde elskovstoner, som ellers i den stille nat kurrede uden for gittervinduerne, hørte man kun skytsets hule raslen, krudtvognene, vagternes vilde råb, de igennem gaderne dragende troppers rædselsfulde mumlen. Al glæde var forstummet. Anelsen om det forfærdelige, der skulle indtræffe, lå på de blege, af græmmelse og raseri forstyrrede ansigter. Den frygtelige, indædte harme udbrød i tusinde græsselige forbandelser over fjenden.

Alamedaen (en yndig spadseregang i Valencia) som ellers var tumlepladsen for den skønne verden, tjente nu til mønstring for en del af tropperne. Her var det, at Edgar, da han en dag stod ensom og lænede sig til et træ, og tænkte over den dunkle fjendtlige skæbne, der syntes at herske over Spanien, bemærkede en alderstegen mand, af høj, stolt vækst, der spadserede langsomt op og ned, og idet han gik forbi ham, hver gang blev et øjeblik stående og så ham skarpt ind t øjet. Edgar trådte endelig hen til ham, og spurgte, i en beskeden tone, hvormed han havde tildraget sig hans særdeles opmærksomhed?

"Så har jeg," sagde manden, idet en mørk ild lynede frem under hans buskede sorte øjenbryn, "så har jeg dog ikke bedraget mig! I er ingen spanier, og dog må jeg, hvis ikke Eders kjole lyver, holde Eder for en af vore våbenbrødre, men dette forekommer mig noget underligt."

Edgar, som vel blev en smule såret ved den gamles barske tiltale, fortalte dog roligt nok, hvad der havde bragt ham til Spanien.

Næppe havde han imidlertid nævnt Baldassare de Lunas navn, førend den gamle råbte højt med stor begejstring: "Hvad siger I? Baldassare de Luna, – Baldassare de Luna! – min værdige fætter! Ak du min inderligste, eneste ven, der endnu er blevet mig tilbage hernede!"

Edgar gentog, hvorledes alt havde tildraget sig, og undlod ikke at nævne, med hvilket himmelsk håb Baldassare de Luna var død.

Den gamle foldede hænderne, slog øjnene, fulde af tårer, op mod himlen, hans læber bævede, han syntes at tale med den hedenfarne ven.

"Tilgiv," vendte han sig derpå til Edgar, "tilgiv, hvis en mørk mistro tvang mig til en adfærd mod Eder, som ellers ikke er mig egen. Man ville for nogen tid siden ane, at fjendens fordømte list gik så vidt, at lade fremmede officerer snige sig ind i vore hære, for at stifte fordærveligt forræderi. – Begivenhederne i Tarragona har kun alt for meget stadfæstet denne anelse, og allerede har juntaen besluttet, at bortfjerne alle fremmede officerer. Don Joachim Blake har imidlertid erklæret, at især fremmede ingeniører er uundværlige for ham, men også højtideligt lovet, øjeblikkelig at lade nedskyde enhver fremmed,

på hvem der faldt den ringeste mistanke om forræderi. Er I virkelig en ven af min Baldassare, så mener I det sikkert tappert og ærligt. – Jeg har imidlertid sagt Eder alt, og I kan rette Eder derefter."

Dermed lod den gamle ham stå.

Alt våbenheld syntes at være veget fra spanierne, fortvivlelsens dødsraseri kunne ikke udrette noget mod den bestandig nærmere indtrængende fjende. Snævrere og snævrere blev Valencia omringet fra alle sider, så at Blake, bragt til det yderste, besluttede at slå sig igennem med 12.000 mand af de mest udvalgte tropper. Det er bekendt, at kun få slap igennem, at de øvrige dels blev dræbt, dels trængt tilbage i staden. Her var det, at Edgar, i spidsen for det tapre jægerregiment Ovihuela, endnu var i stand til at byde fjenden trods nogle øjeblikke, så at flugtens vilde forvirring blev mindre ødelæggende. Men ligesom ved Tarragona, strakte en geværkugle ham til jorden, da kampen var mest rasende.

Hans tilstand fra dette øjeblik og indtil han genvandt sin klare bevidsthed, beskrev Edgar mig som uforklarlig sælsom. Ofte forekom det ham, som om han var i det vilde slag, han hørte kanonernes torden, de kæmpendes vilde skrig, spanierne rykkede sejrrige frem, men da han, opflammet af glad kamplyst, ville føre sin bataljon i ilden, følte han sig pludselig lam i alle sine lemmer, og hensank i en bevidstløs bedøvelse; derpå følte han igen tydeligt, at han lå på et blødt leje, at man gav ham en kølig drik ind, han hørte blide stemmer tale, og kunne dog ikke samle sig og rejse sig op fra sine drømme. Engang, da han igen bildte sig ind at være i slagets tykkeste tummel, var det ham, som om man greb ham fast ved

skulderen, mens en fjendtlig jæger skød sit gevær af på ham, så at kuglen traf hans bryst, og utrolig langsomt arbejdede sig ind i kødet, under de usigeligste smerter, indtil al følelse forgik i den dybe dødssøvn.

Af denne dødssøvn vågnede Edgar pludselig til fuld bevidsthed, dog i en så sælsom omgivelse, at han ikke anede, hvor han befandt sig.

Til det bløde og yppige leje med silketæpper, passede nemlig den lave, lille, fængselsagtige hvælving af rå sten, hvori det stod, temmelig slet. En skummel lampe udbredte kun et sparsomt lys omkring ham, hverken døre eller vinduer var synlige. Edgar rejste sig møjsommeligt op; da opdagede han en franciskaner, der sad i en lænestol i et hjørne af hvælvingen og syntes at sove.

"Hvor er jeg?" råbte Edgar, med al den kraftanstrengelse, han var i stand til at opbyde. Munken fo'r op af søvnen, pudsede tannen på lampen, tog den, holdt den tæt til Edgars ansigt, følte på hans puls og mumlede noget, som Edgar ikke forstod. Edgar var i begreb med at ville spørge munken om alt det, der havde tildraget sig med ham, da væggen lydløst syntes at åbne sig, og en mand trådte ind, som Edgar øjeblikkelig genkendte at være den gamle fra Alamedaen. Munken råbte til ham, at den syges krisis var forbi, og at alting nu ville gå godt.

"Gud være lovet!" svarede den gamle og nærmede sig til Edgars leje. Edgar ville tale, men den gamle bad ham at tie, fordi den mindste anstrengelse endnu var alt for farlig for ham.

Man kan let tænke sig, at det måtte være uforklarligt for ham, at genfinde sig i så fremmede omgivelser, men få ord ville være nok til ikke alene ganske at berolige ham, men også at vise ham

nødvendigheden i, at man måtte berede ham leje i dette sørgelige fængsel.

Edgar erfarede nu alt.

Da han sank ned, truffet af en kugle i brystet, havde hans uforfærdede våbenbrødre, uagtet den frygtelige ild, taget ham op og båret ham ind i staden. Det hændte sig, at Don Rafaele Marchez (således hed den gamle) her opdagede den sårede Edgar i den tykkeste tummel, og, i stedet for til hospitalet, straks lod ham bære ind i sit hus, for at lade sin Baldassares ven nyde al den hjælp og pleje, der var mulig. Såret var vel farligt nok, men hvad der gjorde Edgars tilstand særdeles betænkelig, var den hidsige nervefeber, hvoraf der allerede tidligere havde vist sig spor, og som nu udbrød i fuldt raseri. Man ved, at Valencia blev beskudt 3 dage og 3 nætter igennem med det græsseligste held, at den frygteligste belejrings rædsler og hele forfærdelse udbredte sig i den af mennesker helt opfyldte stad, at den samme pøbel, der, tirret af juntaen til raseri, under de frygteligste trusler forlangte, at Blake skulle forsvare sig til det yderste, nu bevæbnet ville tvinge generalen til øjeblikkelig overgivelse; at Blake med en helts fatning lod den sammenrottede hob drive fra hinanden ved vallonske gardere, men derpå kapitulerede til Suchet så ærefuldt som muligt. Don Rafaele Marchez ville ikke, at den dødssyge Edgar skulle falde i fjendens hænder. Så snart kapitulationen var sluttet og fjenden rykkede inden for Valencias mure, skaffede han Edgar ned i den afliggende, for enhver fremmed uopdagelige hvælving.

"Ven af min forklarede Baldassare!" således sluttede Don Rafaele Marchez sin fortælling, "vær også min ven! Eders blod har flydt for mit fædreland; hver dråbe faldt glødende hed i mit

bryst, og udslettede hvert spor af mistillid, som kun alt for let må avles i denne skæbnesvangre tid. – Den samme ild, som opflammer spanieren til det mest rasende had, luer også højt i hans venskab og gør ham i stand til hver dåd, hvert offer for den, der er knyttet til ham ved dets hellige bånd. – Hos mig holder fjenderne hus, dog I er i sikkerhed, thi jeg sværger eder, hvis noget forfærdeligt sker, så lader jeg mig før begrave under Valencias ruiner, end at jeg skulde forråde eder!"

Om dagen herskede der den dybeste gravstilhed rundt omkring Edgars skjulte gemak, om natten derimod forekom det ham ofte, som om han fjernt hørte genlyden af sagte trin, den hule rumlen af flere stemmer mellem hinanden, døres op- og i-lukken, og våbenklirren. En underjordisk færdsel syntes vakt til liv i søvnens timer. Edgar spurgte franciskaneren, der kun sjældent forlod ham nogle øjeblikke, og plejede ham med den utrætteligste omhu, om årsagen. Men denne mente, at når han først var kommet sig noget mere, så ville han vel erfare af Don Rafaele Marchez, hvad der gik for sig i hans naboskab. Dette skete da også virkelig. Da nemlig Edgar var så vidt helbredet, at han kunne forlade sit leje, kom en nat Don Rafaele med en tændt fakkel, og bad Edgar klæde sig på, og følge ham, tilligemed pater Eusebio, således hed den franciskaner, der var hans læge og sygeplejer.

Don Rafaele førte ham igennem en smal, temmelig lang gang, indtil de kom til en tillukket dør, der blev åbnet, da Don Rafaele bankede på.

Hvor forbavsedes Edgar, da han trådte ind i en rummelig, stærkt oplyst hvælving, hvori der befandt sig et talrigt selskab af folk, som for største delen havde et smudsigt, vildt, trodsigt

udseende. Midt imellem dem stod en mand, der, klædt som den simpleste bonde, med forvildet hår, med alle spor af et omflakkende nomadeliv, dog havde noget dristigt, ærefrygtbydende i sit hele væsen. Hans ansigtstræk var desuden ædle, og af hans øjne lynede hin krigerske ild, som forråder helten. Til denne mand førte Don Rafaele sin ven, og forestillede ham som den unge tapre tysker, han havde frarevet fjenden, og som var beredt til at kæmpe med i den store kamp for Spaniens frihed.

Derpå sagde Don Rafaele, idet han vendte sig til Edgar:

"I ser her, i hjertet af Valencia, omlejret af fjender, det arnested, hvorpå den ild evigt vedligeholdes, hvis uudslukkelige flammer, bestandig stigende med fordoblet kraft, skal tilintetgøre den skændige fjende, når han dristig og sikker ved sit skuffende våbenheld, vil svælge i trodsigt overmod. I befinder Eder i franciskaner-klosterets underjordiske hvælving; på hundrede, for enhver spejder skjulte snigveje, komme her høvedsmændene for de tapre sammen, og skyder derpå som af et brændepunkt gennemborende stråler ud til alle kanter, for at berede de forræderiske fremmede, selv efter de ved overmagten tiltvungne sejre, død og fordærvelse. Vi betragter Eder, Don Edgar, som en af vore. Tag del i vore foretagenders hæder!"

Empecinado – thi ingen anden end den berømte chef for guerillaerne var hin mand i bondedragt – Empecinado, hvis uforfærdede dristighed steg til det vidunderlige, der ligesom hævnens ubetvingelige ånd selv bød alle fjendens anstrengelser trods, og pludselig, når han syntes at være forsvundet uden spor, brød frem med fordoblet styrke, der i det øjeblik, da fjenderne forkyndte hans skares fuldkomne nederlag, lod sig se

udenfor Madrids porte, og satte den uretmæssige konge i dødsskræk –: altså Empecinado rakte Edgar hånden, og talte til ham med begejstrede ord.

Man førte nu en bundet yngling frem. På hans ansigt lå alle spor af trøstesløs fortvivlelse, han syntes at bæve, og kun med møje at holde sig oprejst, da man stillede ham hen for Empecinado.

Denne gennemborede ham tavs med sit flammeblik, og begyndte endelig med en frygtelig, hjertesønderknusende rolighed:

"Antonio! I står i samkvem med fjenden. I var flere gange hos Suchet på usædvanlige tider, I har villet forråde vore våbenpladser i provinsen Cuenca!"

"Det er således," svarede Antonio med et smerteligt suk, uden at rejse det bøjede hoved i vejret.

"Er det muligt?" råbte nu Empecinado opblussende i vild vrede, "er det muligt, at du er en spanier, at dine forfædres blod flyder i dine årer? Var din moder ikke dyden selv? Havde ikke den ringeste tanke om, at hun kunne have besmittet sit hus' ære, været fordømt forbrydelse: jeg ville, at du var en bastard, udsprunget af jordens foragteligste folk! Du har fortjent døden. Gør dig beredt på at dø."

Da styrtede Antonio, overvældet af jammer og fortvivlelse, ned for Empecinados fødder, idet han højt skreg: "Onkel – onkel! tror I da ikke, at alle Helvedes furier sønderslider mit bryst? Hav barmhjertighed! hav medlidenhed! Betænk, at Djævelens gift ofte formår alt! – Ja, onkel, jeg er en spanier! lad mig bevise det! – vær barmhjertig, forund mig at udslette den skam, den skændsel, som Helvedes fordømte dunster har bragt

over mig, at jeg kan fremstå renset for Eder, for mine brødre! – Onkel, I forstår mig, I ved hvorfor jeg bønfalder Eder."

Empecinado syntes formildet ved ynglingens bønner. Han løftede ham i vejret, og sagde blidt: "Du har ret, Djævelens list formår meget. Din anger er sand, den må være sand. Jeg ved, hvorfor du bønfalder mig; jeg tilgiver dig, søn af min elskede søster! kom op til mit bryst!" Empecinado løste selv ynglingens hånd, sluttede ham i sine arme, og rakte ham derpå den dolk, han bar ved bæltet.

"Hav tak!" råbte ynglingen, kyssede Empecinados hænder, vædede dem med tårer, løftede blikket bedende mod himlen, stødte sig dolken dybt ind i brystet, og sank sammen uden en lyd.

Dette optrin rystede således den syge Edgar, at han følte sig nær ved afmagt. Pater Eusebio bragte ham tilbage til sin hvælving. –

Da nogle uger var forløbet, troede Don Rafaele Marchez uden fare at turde befri sin ven af hans fængsel, hvori han ikke kunne helbredes. Han bragte ham om natten op i et ensomt værelse, hvis vinduer gik ud til en temmelig afliggende gade, og advarede ham om, i det mindste ikke om dagen, at træde uden for døren, for de franskmænds skyld, som var indkvarteret i huset.

Edgar vidste ikke selv, hvorfra den lyst kom, der en dag bragte ham til at gå ud i korridoren. Men i det samme øjeblik, da han trådte ud af værelset, åbnede døren sig lige overfor, og en fransk officer trådte ham i møde.

"Min ven Edgar! hvilken skæbne fører Eder herhid? Vær tusinde gange velkommen!"

Således råbte franskmanden, styrtede hen til ham og omfavnede ham, fuld af glæde. Edgar havde øjeblikkelig genkendt oberst La Combe af den kejserlige garde. Tilfældet havde ført obersten, netop i hans tyske fædrelands dybe fornedrelses tid, i hans onkels hus, hos hvem Edgar, da han havde måttet nedlægge våbnene, opholdt sig. La Combe var født i det sydlige Frankrig. Ved hans utvetydige godmodighed, ved den, hans nation ellers ikke just særegne delikatesse, hvormed han vidste at behandle de hårdt betrængte, lykkedes det ham at overvinde den modbydelighed, ja det uforsonlige had, som havde slået fast rod i Edgars indre imod de overmodige fjender, og endelig ved nogle træk, som satte La Combes virkelig ædle karakter uden for al tvivl, at vinde hans venskab.

"Edgar! hvorledes kommer du her til Valencia?" råbte obersten.

Man kan tænke, hvor meget Edgar gerådede i forlegenhed: han var ikke i stand til at svare. Obersten så stift på ham, og sagde derpå alvorligt:

"Ha! jeg ved, hvad der har bragt dig herhid. Du har skaffet dit had luft, du har draget hævnens sværd for et afsindigt folks formentlige frihed – og – jeg kan ikke fortænke dig i det. Jeg måtte ikke holde dit venskab for ægte, hvis du måske kunne tro mig i stand til at forråde dig. Nej, min ven! nu da jeg har fundet dig, er du først i fuldkommen sikkerhed. Du skal fra nu af passere for en rejsende kommis for et tysk handelshus i Marseille, som jeg længe har været bekendt med, og dermed er det godt!"

Så meget det end pinte Edgar, La Combe hvilede ikke, førend han forlod sin celle, og flyttede ind i de bedre værelser, som Don Rafaele Marchez havde overladt til obersten.

Edgar ilede med at underrette den mistroiske spanier om det heles sammenhæng, og om sit forhold til La Combe. Don Rafaele lod sig nøje med at svare alvorligt og tørt:

"I sandhed, det er et besynderligt tilfælde!" – – –

Obersten følte ganske Edgars stilling; imidlertid kunne han dog ikke fornægte det for hans nation ejendommelige sind, som anser levende bevægelse i lyst og adspredende fornøjelse, som helbredende for det dybeste hjertesår.

Således hændte det, at obersten daglig spadserede i Alamedaen arm i arm med den marseillanske købmand, og rev ham med sig i hans til det ganske overmod letsindige kammeraters lystige leg.

Edgar bemærkede vel, hvorledes mange sælsomme skikkelser forfulgte ham med mistroiske blikke, og det faldt ham ikke lidet tungt på hjertet, da han, idet han trådte ind med obersten i en posada, hørte nogen hviske ganske tydeligt bag ved ham: *Aqui esta el traidor!* (Der er forræderen!)

Don Rafaele blev stadig koldere og mere sparsom på ord over for Edgar, indtil han tilsidst slet ikke mere lod sig se, og lod ham sige, at han kunne fra nu af, i stedet for at han ellers havde spist med ham alene, blive og spise hos oberst La Combe.

En dag, da tjenesten havde kaldt obersten bort, og Edgar befandt sig alene i værelset, bankede det sagte på døren og pater Eusebio trådte ind. Eusebio spurgte til Edgars sundhed, og talte derpå om allehånde ligegyldige ting, indtil han

pludselig standsede og så Edgar dybt ind i øjnene; derpå råbte han dybt bevæget:

"Nej Don Edgar, I er ingen forræder! Det er menneskets natur, at han i den vågne drøm, i feberens bedårende afsindighed, når livsånden er i hård kamp med den jordiske larve, når de stærkere og stærkere spændte fibre ikke længere er i stand til at standse de frembrusende tanker – ja – at han da er tvunget til at oplukke sit inderste! Hvor ofte har jeg, Don Edgar, gennemvåget hele nætter ved Eders leje! hvor ofte har I ubevidst ladet mig skue ind i Eders dybeste sjæl! Nej, Don Edgar, I kan ikke være nogen forræder. Men vogt Eder – ja, vogt Eder!"

Edgar besvor Eusebio at sige ham, hvad mistanke, der hvilede på ham? hvilken fare der truede ham?

"Jeg vil ikke skjule for Eder," sagde Eusebio, "at Eders omgang med oberst La Combe og hans kammerater har gjort Eder mistænkt, at man frygter, I kunne, om end ikke af ond vilje, så dog i glad overmod, ved et eller andet lystigt lag, når I har nydt for meget af den stærke spanske vin, forråde dette hus' hemmeligheder, som Don Rafael har indviet Eder i. I er sikkert nok i nogen fare! – Dog," vedblev Eusebio, da Edgar tav, eftertænksom og efter et ophold med nedsænket blik, "dog gives der ét middel til at udrive Eder af al fare: I behøver kun ganske at kaste Eder i armene på franskmanden, han vil skaffe Eder bort fra Valencia."

"Hvad siger I?" fo'r Edgar heftigt op "I forglemmer, at jeg er en tysker! Nej, hellere dø uden bebrejdelse, end søge frelse i ussel skændsel!"

"Don Edgar!" råbte munken begejstret, "Don Edgar! I er ingen forræder!"

Derpå trykkede han Edgar op til sit bryst og forlod med tårer i øjnene værelset.

Endnu i den samme nat – Edgar var forblevet alene, obersten ikke vendt tilbage – hørte Edgar fodtrin nærme sig, og Don Rafaels stemme råbte:

"Luk op, Don Edgar, luk op!"

Da Edgar åbnede døren, stod Don Rafaele for ham, med en fakkel i hånden, og ved siden af ham pater Eusebio. Don Rafaele anmodede Edgar om at følge ham, da han måtte bivåne en vigtig rådslagning i franciskaner-klosterets hvælving. De var allerede i den underjordiske gang; Don Rafaele gik i forvejen med faklen, da Eusebio hviskede sagte til Edgar:

"O Gud! Don Edgar, I går til døden, I kan ikke længere undslippe!"

Edgar havde i mangen en morderisk kamp uforfærdet set døden i øjnene, dog her måtte vel alle snigmordets rædsler og frygt, som ventede på ham, gennembæve ham, så at Eusebio med møje holdt ham oprejst. Og dog lykkedes det ham, da gangen endnu var lang, ikke alene at vinde fatning, men også at komme til en fast beslutning, der gjorde ham beredt til at træde det farlige spil i møde.

Da dørene til hvælvingen åbnede sig, så Edgar den frygtelige Empecinado, af hvis øjne raseri og hævn lynede. Bag ved ham stod flere guerillas og nogle franciskanermunke. Med fuldt mod trådte Edgar nu kæk og fast hen for guerillaernes høvedsmand, og sagde alvorlig og rolig:

"Det træffer sig meget godt, at jeg i dag får Eder at se, Don Empecinado! Jeg ville allerede frembringe for Don Rafaele et andragende, som jeg nu kan indhente samtykke til af Eder selv. Jeg er – fader Eusebio, min læge, vil bevidne det – nu ganske helbredet, jeg føler mig fuldkommen ved kræfter igen, og er ikke længere i stand til at udholde den kedsommelige rolighed, som ledsager mit ophold mellem forhadte fjender. Jeg beder Eder, Don Empecinado, lad mig bringe ud på de for Eder bekendte snigveje, at jeg kan støde til Eders skarer, og fuldbyrde gerninger, som min hele sjæl tørster efter."

"Hm!" svarede Empecinado, med en næsten ondskabsfuld tone, "holder I da endnu parti med det afsindige folk, som hellere vil gå i døden end hylde den store nation? Har Eders venner ikke ført Eder på den rette sti?"

"I kender ikke," sagde Edgar fattet, "I kender ikke den tyske karakter, Don Empecinado! I ved ikke, at det tyske mod, som brænder uudslukkeligt i lys, ren naftaflamme, at den tyske klippefaste troskab er det uigennemtrængelige harnisk, hvorfra alle listens og ondskabens forgiftede pile må prelle tilbage uden virkning. Jeg beder Eder endnu engang, Don Empecinado, lad mig komme ud i åben mark, på det at jeg kan stadfæste den gode mening, jeg vel allerede tror at have fortjent."

Empecinado så forundret på Edgar, mens en dæmpet mumlen løb igennem forsamlingen. Don Rafaele ville tale med Empecinado, han viste ham tilbage, nærmede sig Edgar, greb hans hånd og sagde bevæget:

"I var vel i dag kaldet i en anden hensigt – dog – Don Edgar! tænk på Eders fædreland! De fjender, som nedstyrtede det i skændsel, står også her for Eder, tænk på, at også Eders tyske

brødre ville skue op til den fønix, som med lysende fjer skal hæve sig af de flammer, som her luer op mod himlen, således, at fortvivlelsen da må blive til glødende længsel og avle uforfærdet mod til kamp for frihed eller død!"

"Jeg har," svarede Edgar blidt, "jeg har betænkt alt dette, før jeg forlod mit fædreland, for at udgyde mit blod for Eders frihed; mit hele væsen opløste sig i tørst efter hævn, da Don Baldassare de Luna døende lå i mine arme."

"Er dette," råbte nu Empecinado, ligesom pludseligt opluet af vrede, "er dette Eders alvor, så må I afsted endnu i denne nat – i dette øjeblik – I tør ikke mere vende tilbage i Don Rafaeles hus."

Edgar erklærede, at dette netop var hans ønske, og straks blev han bragt afsted af en mand ved navn Isidor Mirr, som siden opsvang sig til en chef for guerillaerne, og af pater Eusebio.

På vejen kunne den gode Eusebio ikke hjerteligt nok forsikre Edgar om sin deltagelse i hans frelse.

"Himlen," sagde han, "antog sig Eders dyd, og nedlagde det mod i Eders bryst, der forekom mig som et guddommeligt underværk."

Meget nærmere for Valencia, end man havde anet og fjenden vel kunne drømme om, fandt Edgar den første flok guerillaer, som han sluttede sig til.

– Jeg tier med Edgars krigeriske eventyr, der mangen gang måtte syntes lånt af en ridderlig fabels bog, og kommer straks til det øjeblik, da Edgar ganske uventet genså Don Rafaele Marchez blandt guerillaerne.

"Man har virkelig gjort Eder uret, Don Edgar," sagde Don Rafaele. Edgar vendte ham ryggen.

Men alt som tusmørket brød frem, gerådede Don Rafaele i en urolighed, som bestandig steg højere og højere, indtil den kvalfuldeste angst. Han løb frem og tilbage, stønnede, sukkede, løftede hænderne op mod himmelen og bad.

"Hvad fattes den gamle?" spurgte Edgar.

"Det er lykkedes ham," svarede Isidor Mirr, "efter at han selv har listet sig bort, at frelse sine kostbareste ejendele ud af Valencia, og ladet dem læsse på muldyr; disse venter han i nat og frygter vel, at noget ondt er hændet dem."

Edgar forundrede sig over Don Rafaeles gerrighed, der syntes at lade ham forglemme alt andet. Det var midnat, månen skinnede klart over bjergene, da man hørte en stærk skyden op fra hulvejen. Snart slæbte hårdt sårede guerillaer sig hid, som meldte, at den trop, som havde ført Don Rafaeles muldyr, ganske uventet var blevet overfaldet af franske jægere. Næsten alle deres kammerater var nedsablet, muldyrene allerede i fjendens magt.

"Hellige Gud! mit barn, mit arme ulykkelige barn!" skreg Don Rafaele højt og sank omkuld uden bevidsthed.

"Hvad er her at gøre?" råbte Edgar højt, "op – brødre! ned i hulvejen – ned for at hævne vore tapres død, at rive hundene det gode bytte ud af tænderne!"

"Den brave tysker har ret," råbte Isidor Mirr; "den brave tysker har ret," lød det rundt omkring, og ned i hulvejen gik det som en brusende uvejrsstorm.

Kun endnu få guerillaer forsvarede sig med fortvivlelsens mod. Med råbet: *Valencia* styrtede Edgar sig ind i fjendens tykkeste hobe, og med blodtørstige tigres dødsbebudende brøl styrtede guerillaerne efter ham, stødte deres dolke i brystet på

de af den pludselige dødsskræk lammede fjender, og slog dem ned med geværkolberne. De hurtigt flygtende blev truffet af velrettede skud.

Det var valencierne, som indhentede general Monceys kyrasserer på marken, faldt dem i flanken, stødte dem ned med dolkestik, førend de kom til at betænke sig, og som herrer over deres våben og heste, vendte tilbage til deres smuthuller.

Allerede var alting afgjort, da Edgar hørte et gennemtrængende skrig, som kom fra det dybeste buskads. Hurtigt ilede han derhen og opdagede, hvorledes et lille menneske, der holdt tøjlen af muldyret, som stod bag ved ham, mellem tænderne, kæmpede med en franskmand. I det samme øjeblik, førend Edgar endnu var kommet frem, stødte franskmanden den lille ned med en dolk, som han sandsynligvis havde fravristet ham, og ville nu trække muldyret bort med sig dybere ind i skoven. Edgar råbte højt, franskmanden skød, traf ikke, Edgar løb ham sin bajonet igennem livet. Den lille jamrede sig. Edgar løftede ham op, vristede med møje tømmen løs, som han krampagtigt havde bidt sig fast i, og så nu først, da han ville lægge ham på muldyret, at der sad en tilsløret skikkelse på det, som nedbøjet havde klynget sig om dyrets hals, og jamrede sig sagte. Bag ved pigen, for dette var skikkelsen, efter stemmen at dømme; lagde nu Edgar det lille sårede menneske, greb tømmen, og således gik det op til våbenpladsen, hvor Isidor Mirr, da ingen fjender mere var at se, allerede var ankommet med sine kammerater.

Man løftede den lille, som var blevet afmægtig ved tabet af blod, uagtet såret ikke syntes at være dødeligt, og derpå pigen, ned af muldyret. Men i dette øjeblik styrtede Don Rafaele til,

ganske ude af sig selv, med et højt skrig: "Mit barn – mit søde barn!" Han ville slutte pigen, som lod til at være omtrent 8 til 10 år gammel, i sine arme, men da nu den klare fakkels glans lyste Edgar i ansigtet, faldt han pludselig ned for dennes fødder og råbte:

"O, Don Edgar! Don Edgar! dette knæ har ikke bøjet sig for nogen dødelig, men I er intet menneske, I er en lysets engel, sendt for at frelse mig fra dræbende sorg og trøstesløs fortvivlelse! O Don Edgar, en skadefro mistillid havde fæstet rod i dette på uheld pønsende bryst! O, forbandelsesværdige plan, at ville styrte Eder, det ædleste blandt mennesker, som bærer mod og ære i den mest trofaste barm, i en skændselsfuld død! Stød mig ned, Don Edgar, tag blodig hævn over mig elendige! aldrig kan I tilgive, hvad jeg gjorde."

Edgar, i fuld bevidsthed af ikke at have gjort mere, end hvad pligt og ære bød, følte sig martret ved Don Rafaeles adfærd. Han søgte på alle mulige måder at stille ham tilfreds, hvilket endelig med møje lykkedes ham.

Don Rafaele fortalte, at oberst La Combe havde været ganske ude af sig selv over Edgars forsvinden, at han i den tro, at der sket et uheld, havde været i begreb med at gennemsøge hele huset og lade ham, Don Rafaele selv, kaste i fængsel. Dette havde nødet ham til at tage flugten, og kun ved franciskanerens bestræbelser var det lykkedes ham også at skaffe datteren, tjeneren, og noget af det, han mest havde brug for, ud af Valencia.

Man havde imidlertid skaffet den sårede tjener, ligesom også Don Rafaeles datter, videre bort. Don Rafaele, som var for gammel til at gøre guerillaernes dristige tog med, skulle følge

dem. Idet han vemodigt skiltes fra Edgar, gav han ham en talisman, der hjalp ham ud af mangen overhængende fare." – –

Således endte Euchar sin fortælling, som syntes ad have vakt hele selskabets deltagelse. –

Digteren, der var kommet sig af sin strubehoste, og igen trådte ind, mente, at Edgars spanske eventyr indeholdt en del godt tragediestof, kun ønskede han en tilbørlig tilsætning af kærlighed og en imponerende slutning, et honnet mord, tilstrækkelig afsindighed, et slagtilfælde, eller noget andet lignende.

"Ak ja, kærlighed!" sagde en frøken, idet hun rødmede ganske undselig; "et smukt kærlighedseventyr manglede Deres ellers meget vakre fortælling, kære baron."

"Men har jeg," svarede Euchar smilende, "har jeg da, min nåde, villet opvarte Dem med en roman? Var det ikke min ven Edgars skæbne, jeg talte om, og hans liv i Spaniens vilde bjerge var desværre ganske fattigt på eventyr af den slags."

"Jeg tror," mumlede Victorine mørkt hen for sig, "jeg tror at kende denne Edgar, der er blevet ved at være fattig, fordi han forsmåede den rigeste gave."

Men ingen var gerådet således i entusiasme som Ludvig. Han råbte ganske højt:

"Ja, jeg kender den, den guddommelige Don Juan Baptista de Arriazas spådomsfulde *Profecia del Perineo*! O – den gød flammer i mit inderste! Jeg ville hen til spanierne, jeg ville træde i den hedeste kamp! Ak, hvis det blot havde ligget i *tingenes sammenhæng*. – Ha! jeg kan ganske hensætte mig i Edgars stilling; hvor ville jeg have talt til den frygtelige Empecinado i hint fatale øjeblik i franciskanerhulen!"

Ludvig begyndte nu en tale, der var så patetisk, at alle gerådede i forbavselse, og ikke noksom kunne beundre Ludvigs mod, hans heroiske fatning og bestemthed.

"Men det lå ikke i tingenes sammenhæng," afbrød præsidentinden ham, "dog må det ligge i denne sammenhæng, eller snarere føje sig vel i den, at jeg netop i dag har tiltænkt mine kære gæster en underholdning, som giver vor Euchars fortælling en ganske karakteristisk, opmuntrende slutning."

Døren åbnedes, og Emanuela trådte ind, og bagefter hende den lille forvoksede Biagio Cubas, med citaren i hænderne, der bukkede på en besynderlig måde. Men med hin ubeskrivelige ynde, som vennerne Ludvig og Euchar allerede havde beundret i lystskoven, trådte Emanuela ind i kredsen, bøjede sig, og sagde med huld, sød stemme, at hun var kommet for at vise selskabet et talent, som måske kun morede fordi det det var fremmed.

Pigen syntes på de få dage, siden vennerne så hende, at være blevet større, mere indtagende, mere fuldendt i vækst. Også var hun meget propert, næsten rigt klædt.

"Nu kan du," hviskede Ludvig sin ven i øret, mens Cubas med hundrede meget pudsige gebærder, traf anstalter til fandangoen mellem de ni æg, "nu kan du jo forlange din ring igen, Euchar!"

"Din vindbøjtel!" svarede Edgar, "du ser den jo på min finger; jeg havde revet den af med handsken, og fandt den endnu den samme aften igen, netop i samme handske."

Emanuelas dans henrev alle, thi ingen havde nogensinde set noget lignende. Mens Euchar fæstede det alvorlige blik ufravendt på danserinden, brød Ludvig løs i lydelige udråb af

den højeste henrykkelse. Da hviskede Victorine, som han sad hos, ham i øret:

"Hykler! De vover at sladre mig for om kærlighed, og De er forlibt i den lille trodsige ting, i den spanske linedanserinde? Vov ikke mere at se på hende!"

Ludvig blev ikke så lidt forlegen over Victorines uhyre kærlighed til ham, der således uden al fornuftig grund kunne opflamme i jalousi.

"Ak, jeg er meget lykkelig," hviskede han for sig selv, "men det generer dog virkelig."

Efter at dansen var til ende, tog Emanuela citaren og i stemte spanske romancer af muntert indhold.

Ludvig bad, om det ikke ville behage hende at gentage den smukke sang, som hun havde sunget for hans ven Euchar.

Emanuela begyndte straks:

> Laure l'immortal al gran Palafox etc.

Stadig mere og mere glødende blev hendes begejstring, stadig mægtigere hendes stemmes klang, stadig stærkere brusede akkorderne. Endelig kom den strofe, som bebuder fædrelandets befrielse, da faldt hendes strålende blik på Euchar, en tårestrøm styrtede ud af hendes øjne, hun sank ned på knæ.

Hurtigt sprang præsidentinden til, løftede pigen op, og sagde: "Ikke videre, ikke videre, mit søde, hulde barn!" førte hende hen til sofaen, kyssede hende på panden, og klappede hende på kinderne.

"Hun er afsindig, hun er afsindig!" råbte Victorine Ludvig ind i øret: "du elsker ikke en afsindig – nej! Sig mig det, – sig mig

det straks på stedet, at du ikke er i stand til at elske en afsindig!"

"Ak Gud, nej, nej!" svarede Ludvig ganske forskrækket. Han kunne slet ikke ret finde sig i dette udbrud af Victorines heftige kærlighed.

Mens præsidentinden nødede sød vin og biskuit i Emanuela, for at hun skulle komme sig, blev også den vakre citarist Biagio Cubas, der var sunket ned i et hjørne af værelset, og havde hulket meget, betjent med et dygtigt glas ægte sherry, som han med et lystigt: "*Doña, viva usted mil años!*" tømte til den sidste dråbe.

Man kan tænke sig, at fruentimmerne nu kastede sig over Emanuela, og bestormede hende med spørgsmål om hendes fædreland, hendes forhold osv.

Præsidentinden følte alt for meget pigens pinefulde stilling, til at hun ikke straks skulle befri hende fra den, derved, at hun vidste at opløse den fast sluttede kreds i mangehånde hvirvler, i hvilke nu alle, selv piquet-spillerne, drejede sig. Konsistorial-præsidenten mente, den lille sangerinde var en smuk, allerkæreste ting, kun hendes fordømte dans var faret ham i øjnene, og han var ofte bleven så svimmel til mode, som om den lede Satan valsede med ham. Sangen derimod havde været noget ganske for sig selv, og havde moret ham meget. Grev Walther Puck var af anden mening. Han foragtede Emanuelas sang, da den havde manglet trillo, og roste derimod højligt hendes dans, som han, som han udtrykte sig, havde funden ganske *deliciøs*. Han støttede sig desuden på, at han forstod sig meget godt på sligt, da han i gamle dage havde gjort den bedste balletmester rangen stridig.

"Kan du," sagde grev Walther Puck, "kan du forestille dig, broder konsistorial-præsident, at jeg, som et juvenilt mønster på al hurtighed og styrke, sprang en tiocco, og med det spædeste af alle ben, nedslog en ni fod over min næsetip ophængt tamburin? og hvad fandangoen mellem æggene angår, så har jeg ofte danset flere æg itu, end syv høns kunne lægge om dagen."

"Død og plage! det var kunststykker!" råbte præsidenten.

"Og da," vedblev greven, "den gode Cochenille blæser flageolet meget anstændigt, så danser jeg endnu undertiden ganske lystigt efter hans pibe, omendskønt ganske inkognito i mit værelse."

"Ja, det tror jeg," råbte præsidenten leende, "det tror jeg min sjæl nok, broder greve!"

Imidlertid var Emanuela forsvundet med sin Cubas.

Da selskabet ville skilles fra hinanden, sagde præsidentinden:

"Kære Euchar! jeg vædder på, De ved endnu mere interessant om Deres ven Edgar; Deres fortælling var et brudstykke, der har spændt os alle således, at vi vil få en søvnløs nat. Jeg forunder Dem ikke længere frist, end til i morgen aften, til at berolige os. Vi må vide mere om Don Rafaele, Empecinado, guerillaerne, og hvis det er muligt, at Edgar kan blive forelsket, så læg endelig ingen dølgsmål på det."

"Det ville være herligt!" lød det fra alle sider, og Euchar måtte love, den næste aften at indfinde sig med de til fuldstændiggørelsen af hans brudstykke fornødne materialier.

På hjemvejen kunne Ludvig ikke tale nok om Victorines indtil afsindighed grænsende kærlighed til ham.

"Men," råbte han, "hun har ved sin skinsyge oplukket mit eget indre for mig, jeg har gjort et dybt blik ind i det, og fundet, at jeg elsker Emanuela uudsigelig højt. Jeg vil opsøge hende, tilstå hende min kærlighed – trykke hende op til mit hjerte!"

"Gør det, mit barn," svarede Euchar roligt.

– Da selskabet den næste aften var forsamlet hos præsidentinden, meldte hun, at hun måtte beklage, at baron Euchar havde skrevet hende til, hvorledes en uforudset tildragelse pludselig havde nødet ham til at rejse bort, hvorfor han måtte opsætte fuldstændiggørelsen af den begyndte fortælling til sin tilbagekomst.

To år kunne være forløbet, da der holdt en anselig, svært bepakket rejsevogn udenfor *Den forgyldte Engel*, den fornemste gæstgivergård i W., ud af hvilken der steg en ung mand, en tilsløret dame, og en gammel herre. Ludvig kom netop forbi, og kunne ikke undlade at blive stående og betragte de ankommende med lorgnetten. I dette øjeblik drejede den unge mand sig om og styrtede med udråbet: "Ludvig, min Ludvig, vær mig tusinde gange hilset!" i Ludvigs arme.

Men denne var ikke lidet forundret over så ganske uventet at se sin Euchar igen. For ingen anden var den unge mand, der var steget ud af rejsevognen.

"Bedste ven," sagde Ludvig, "hvem er da den tilslørede dame, hvem er den gamle herre, der er kommet med dig? Alt forekommer mig så besynderligt, og – der kommer jo en pakvogn endnu – hvem er det, der sidder på den? – Du min Himmel! – ser jeg også ret?"

Euchar tog Ludvig under armen, førte ham nogle skridt hen ad gaden og sagde:

"Du skal erfare alt til sin tid, kæreste ven, men sig mig nu først, hvad der er passeret med dig? Du ser jo så bleg ud som et lig, ilden i dine øjne er udslukt. Du er, jeg siger dig det oprigtigt, blevet ti år ældre. Har en svær sygdom hjemsøgt dig? eller trykker ellers én eller anden kummer dig?"

"Ak nej," svarede Ludvig, "jeg er tvært imod det lykkeligste menneske under solen, og fører et sandt slaraffenlevned i lutter kærlighed og lyst. For vid, bedste ven: allerede for mere end et år siden har den himmelske Victorine rakt mig sin bløde, kære hånd. Det smukke hus derhenne med det klare spejlglas i vinduerne er min residens, og du kunne sandelig ikke gøre noget klogere, end straks at gå med mig, og besøge mig i mit jordiske paradis. Hvor vil min gode kone glæde sig over at se dig igen. Kom, lad os overraske hende!"

Euchar bad blot om frist til at klæde sig om, og lovede derpå at komme og høre, hvorledes alting havde føjet sig til Ludvigs lykke.

Ludvig modtog sin ven nede på trappen, og bad ham gå så sagte op som muligt, da Victorine hyppigt, og nu netop i en stærk grad, led af nervøs hovedpine, der satte hende i en så sensibel tilstand, at hun hørte de sagteste trin i huset, uagtet hendes værelser lå i den mest afsidesliggende del af fløjen. Begge listede sig nu ganske sagte over de med tæpper beklædte trin, gennem korridoren og ind i Ludvigs værelse. Efter hjertelige udgydelser af gensynets glæder, trak Ludvig i klokkestrengen, men råbte også straks efter: "Gud! – Gud! hvad har jeg gjort – jeg ulykkelige!" og holdt begge hænderne for

ansigtet. Det varede ikke heller længe, så styrtede en knibsk ting af en kammerpige ind, og skreg Ludvig ind i ansigtet i en næsvis, gennemtrængende tone:

"Herr baron, hvad tager De Dem for? vil De myrde den arme frue baronesse, som allerede ligger i krampe?"

"Ak Gud," lamenterede Ludvig, "bedste, lille Nette, i min glæde tænkte jeg ikke på det; ser du, herr baronen her, min bedste hjertensven, er kommet – vi har ikke set hinanden i flere år – det er en gammel, intim ven af din frue – bed hende, bønfald hende, at hun vil tillade ham at blive forestillet for hende. O gør det, bedste, lille Nette!"

Ludvig trykkede hende penge i hånden, og hun forlod med et knibsk: "Jeg vil se, hvad der er at gøre", værelset.

Euchar, der her så et optrin, som kun alt for ofte tildrager sig i livet, og derfor serveres i hundrede romaner og komedier, havde sine egne tanker om sin vens huslige lykke. Han følte med Ludvig øjeblikkets pine, og begyndte at erkyndige sig om ligegyldige ting. Men Ludvig fulgte ham slet ikke, men mente, det var gået ham alt for mærkværdigt i mellemtiden, og det måtte han fortælle.

"Du vil erindre," begyndte han, "du vil sikkert erindre dig hin aften hos præsidentinde Fels, da du fortalte din historie om din ven Edgars liv. Du vil også erindre dig, hvorledes Victorine da glødede af jalousi og ganske aldeles åbnede sit af kærlighed til mig opflammede hjerte. Og jeg dåre, jeg tilstod det jo for dig, jeg dåre forelskede mig ganske forfærdeligt i den lille spanske danserinde og læste også i hendes blik, at jeg ikke elskede uden håb. Du vil have bemærket, at da hun ved slutningen af fandangoen skød æggene sammen i en pyramide, vendte

spidsen af denne pyramide imod mig, som netop stod midt i kredsen bag ved præsidentens stol. Nå, kunne hun bedre udtrykke, hvor meget jeg interesserede hende? Jeg ville næste dag opsøge det kære barn, men det lå ikke i tingenes sammenhæng, at det skete. Jeg havde næsten ganske forglemt den lille, da tilfældet –"

"Tingenes sammenhæng!" faldt Euchar ham i talen.

"Nå javist," vedblev Ludvig, "nok sagt, jeg gik nogle dage efter gennem kystskoven, og forbi det telt, hvor vi den gang så vor lille spanierinde første gang. Da sprang værtinden – du kan ikke tro, hvor den gode kone, som den gang rakte mig eddike og vand til mit sårede knæ, havde fattet en interesse for mig – ja, værtinden sprang ud til mig, og spurgte meget magtpåliggende, hvor dog danserinden og hendes ledsager var blevet af, som havde forskaffet hende så megen næring; de havde allerede i flere uger slet ikke ladet sig se. Jeg ville den næste dag gøre mig al optænkelig umage for at udforske, om de endnu var her eller ikke, men det lå ikke i tingenes sammenhæng at det skete. Mit hjerte angrede nu også meget stærkt den dårskab, som jeg havde villet begå, og var igen ganske henvendt på den himmelske Victorine. Men i hendes kun alt for irritable gemyt, var mit tilløb til utroskab trængt så dybt ind, at hun slet ikke ville se eller høre det ringeste fra mig. Den kære Cochenille forsikrede, at hun var hensunken i dyb melankoli, at hun tit var nær ved at kvæles i tårer, at hun råbte ganske trøstesløs: "Jeg har tabt ham, ak jeg har tabt ham!" Du kan tænke dig, hvilken virkning dette gjorde på mig, hvorledes jeg ganske var opløst i smerte over den ulykkelige misforståelse. Cochenille tilbød mig sin hjælp, han ville på en snu måde

underrette hende om mit sande sindelag, skildre hende min fortvivlelse, sige hende, at jeg ikke mere var den samme, at jeg i det højeste dansede fire gange på hvert bal, at jeg på komedien stirrede tankeløs ind i kulisserne, at jeg forsømte min påklædning osv. Jeg lod ham tilflyde en rigelig mængde af guldstykker, og han bragte mig til gengæld hver morgen tidlig et nyt håb. Endelig lod Victorine sig igen se. Ak, hvor hun var skøn! O Victorine, min hulde, kære, søde, lille kone! Du er gratie og godhed selv!"

Nette trådte ind og forkyndte Ludvig, at fru baronessen var ganske forbavset over de sælsomme indfald, der i dag bedårede herr baronen. Først ringede han, som der var ild i huset, og derpå forlangte han, at den dødssyge fru baronesse skulle besværes med besøg. Hun kunne ikke se nogen i dag og lod sig undskylde hos den fremmede herre.

Nette så Euchar stift ind i øjnene, målte ham fra top til tå, og forlod derpå værelset.

Ludvig så tavs ned for sig og vedblev derpå med noget dæmpet røst:

"Du kan slet ikke tro, med hvilken næsten forhånende kulde Victorine modtog mig. Havde ikke de tidligere udbrud af den mest glødende kærlighed overbevist mig om, at kulden var forstilt for at straffe mig, i sandhed, ville jeg have gerådet i mangen en tvivl. Endelig blev det hende for svært at forstille sig, hendes adfærd blev venligere og venligere, indtil hun endelig på et bal betroede mig sit sjal. Da var min triumf afgjort. Jeg rangerede nu anden gang hin skæbnesvangre seize, dansede guddommeligt, –med hende, den himmelske! – og

hviskede til hende, idet jeg balancerede på den højre tåspids og omslyngede den hulde:

"Guddommelige, himmelske komtesse! jeg elsker Dem uudsigeligt, jeg tilbeder Dem – vær De min lysets engel!"

Victorine lo mig lige ind i ansigtet, men dette afholdt mig ikke fra at gå hen til hende den følgende morgen til passende tid, det vil sige, klokken ét, at skaffe mig adgang til hende ved hjælp af min ven Cochenille, og at bønfalde hende om hendes hånd. Hun så tavs på mig, jeg kastede mig ned for hendes fødder, greb den hånd, som skulle blive min, og dækkede den med glødende kys. Ak, hun tillod dette, men jeg blev i sandhed ganske sælsom til mode, da hun så alvorligt og stift stirrede på mig, som om hun var et livløst billede. Dog, endelig trillede et par store tårer fra hendes øjne, hun trykkede min hånd så heftigt, at jeg, da jeg netop havde en bullen finger, var nær ved at skrige i vilden sky, hun rejste sig og forlod værelset, med sit lommetørklæde for ansigtet.

Min lykke var mig ikke længere tvetydig, jeg ilede hen til greven og anholdt om hans datters hånd.

"Skønt, meget skønt, allerkæreste, bedste baron," sagde greven med et velbehageligt smil, "men har De allerede ladet grevinden mærke noget? Er De elsket? Ak jeg er, som en ren gæk, ganske forfærdelig porteret for kærlighed!"

Jeg fortalte greven, hvorledes det havde tildraget sig med seizen. Hans øjne funklede af glæde:

"Det er deliciøst, det er ganske deliciøst!" råbte han gang på gang. "Hvorledes var turen, bedste baronetto?" spurgte han mig derpå, og jeg dansede turen og blev stående i den stilling, som jeg før beskrev. "Charmant, dyrebare ven, engle baron! ganske

charmant!" råbte greven fuld af henrykkelse, ringede, skreg højt ud af døren: "Cochenille, Cochenille!"

Da Cochenille var kommet, måtte jeg foresynge ham musikken til min seize, som jeg selv havde komponeret.

"Tag Deres flageolet, Cochenille, og blæs det, som baronen har sunget for Dem."

Således talte greven. Cochenille udførte heldigt nok, hvad der var ham befalet; jeg måtte danse med greven og forestille hans dame, og (jeg havde ikke tiltroet den gamle det) se! han svævede på den højre tåspids og hviskede til mig: "Udvalgteste af alle baroner! Min datter Victorine er Deres!"

Den hulde Victorine gjorde sig kostbar, som nu engang piger plejer at gøre, hun forblev stum og stiv, sagde hverken ja eller nej, og opførte sig desuden således imod mig, at mit håb på ny dalede, dertil kom, at jeg netop nu erfarede, hvorledes pigerne den gang, da jeg i seizen tog kusinen i stedet for Victorine, havde aftalt den skammelige spas, for at mystificere mig på en forfærdelig måde. I sandhed, jeg blev ganske bedrøvet og var nær ved at mene, at det lå i tingenes sammenhæng, at jeg skulle lade mig trække rundt ved næsen. – Unyttige tvivl! – førend jeg så mig for – ganske uventet – netop da jeg var hensunken i den dybeste smerte, bævede det himmelske *Ja* fra de sødeste læber! – Nu så jeg først ret, hvilken tvang Victorine havde pålagt sig, for hun var nu så overgiven lystig og munter, som man aldrig havde set hende. At hun nægtede mig de uskyldigste kærtegn, at jeg næppe turde vove at kysse hendes hånd – nå, det var vel overdreven undseelse. Mange af mine venner ville vel binde mig allehånde dumt tøj på ærmet, men dagen før min formæling var bestemt til at udslette den sidste tvivl af min sjæl. – Tidligt om

morgenen ilede jeg hen til min brud. Jeg fandt hende ikke i hendes værelse; på hendes sybord ligger papirer. Jeg kaster et blik på dem, det er Victorines pæne, nydelige håndskrift – jeg læser – det er en dagbog – o himmel! – o alle guder! – hver dag giver mig et nyt bevis på, hvor glødende, hvor uudsigeligt Victorine allerede længe elskede mig – den mindste hændelse er optegnet og bestandig hedder det: "Du forstår ikke dette hjerte! – Ufølsomme! Skal jeg i afsindighed og fortvivlelse fornægte al blufærdighed, synke for dine fødder, sige dig at det friske liv uden din kærlighed forekommer mig som gravens dunkle nat?" – og i denne tone gik det videre fort; – netop den aften, da jeg var optændt af kærlighed til den lille spanierinde, læser jeg: "Alting er tabt – han elsker hende, intet er vissere. Afsindige, ved du ikke at den elskende kvindes blik formår at gennemskue hjertets inderste?"

– Jeg læser dette højt; i det samme øjeblik træder Victorine ind; med dagbogen i hånden styrter jeg ned for hende, skriger: "Nej, nej, aldrig har jeg elsket den sælsomme pige, du, du alene var evigt min afgud!"

Da stirrer Victorine på mig, råber med en gennemtrængende stemme, som endnu klinger for mine øren: "Ulyksalige, dig har jeg ikke ment!" forlader mig hurtigt, og iler ind i det andet værelse.

Er du i stand til at tænke dig, at kvindelig delikatesse kan gå så vidt!"

Nette kom i dette øjeblik og erkyndigede sig i fru baronessens navn, hvoraf det dog kom sig, at herr baronen ikke førte den fremmede til hende; hun ventede allerede en halv time forgæves på det hende tiltænkte besøg.

"Ak, hvilken herlig, fortræffelig kone," sagde baronen rørt, "hun opofrer sig for mine ønsker."

Euchar blev ikke så lidt forundret over at træffe baronessen fuldkommen påklædt, næsten pyntet.

"Her bringer jeg dig vor dyrebare Euchar; vi har ham igen!" råbte Ludvig; men da Euchar nærmede sig til baronessen og greb hendes hånd, overfaldt en heftig skælven hende, og med et sagte: "O Gud!" sank hun afmægtig om i lænestolen.

Euchar, som ikke var i stand til at udholde dette øjebliks pine, bortfjernede sig hurtigt.

"Ulyksalige," sagde han for sig selv, "nej, du var ikke ment!"

Han indså nu den grænseløse elendighed, hvori en ubegribelig misforståelse af forfængelighed havde styrtet hans ven, han vidste nu, hvem Victorine havde elsket, og følte sig bevæget på en sælsom måde. Nu først blev mangt at moment klart for ham, som han ikke havde givet agt på i sin åbne og ligefremme uskyldighed, nu først gennemskuede han ganske Victorine og begreb næppe selv, at han ikke havde anet hendes kærlighed. Hine øjeblikke, i hvilke Victorines kærlighed åbenbarede sig næsten uden alt hensyn, opgik klarere i hans sjæl, og han følte levende, at, netop da, en sælsom uforklarlig modbydelighed imod den skønne, hulde pige, havde sat ham i den fortrædeligste stemning. Denne bitre fortrædelighed henvendte han nu mod sig selv, idet han gennemtrængtes af en dyb medlidenhed for den arme, over hvem en mørk ånd havde øvet sin magt.

Netop samme aften var det selskab forsamlet hos præsidentinde Fels, som Euchar for to år siden havde fortalt sin historie om Edgars eventyr i Spanien. Man modtog ham med

den gladeste jubel, dog som et elektrisk slag traf det ham, da han så Victorine, som han aldeles ikke havde ventet. Intet spor af sygdom var at se på hende, hendes øjne strålede fyrigt som tilforn, og en omhyggeligt valgt, smagfuld pynt, forhøjede hendes skønhed og ynde. Euchar, pint af hendes nærværelse, syntes, som det ellers slet ikke var hans måde, spændt og forlegen. Victorine vidste ubemærket at nærme sig til ham, greb pludselig hans hånd, trak ham til side, og sagde alvorligt og roligt:

"De kender min mands system, om tingenes sammenhæng. Vor hele tilværelses sande sammenhæng, tænker jeg, dannes af de dårskaber, som vi begår, angrer, og atter begår, således at vort hele liv synes at være et galt spøgeri, der rastløs forfølger os, som vort eget jeg, indtil det driller og hidser os i dødens arme! – Euchar! jeg ved alt, jeg ved, hvem jeg vil få at se endnu i denne aften – jeg ved, at De først i dag har forstået mig. – Ikke De, nej en ond ånd bragte lutter håbløs kval over mig! – Dæmonen er veget bort i det øjeblik, da jeg så Dem igen! – Fred og rolighed være over os, Euchar!"

"Ja," svarede Euchar rørt, "ja, Victorine, fred og rolighed være over os! Den evige magt lader intet misforstået liv være uden håb!"

"Det er nu alt forbi, og alt er godt," sagde Victorine, tørrede en tåre af sit øje og vendte sig om til selskabet.

Præsidentinden havde holdt øje med parret og hviskede nu til Euchar:

"Jeg har sagt hende alt, gjorde jeg ret i det?"

"Må jeg," svarede Euchar, "må jeg da ikke underkaste mig alt?"

– Selskabet samlede sig nu, som det vel plejer at ske, endnu engang for rigtigt at glæde og forundre sig over Euchars uventede tilbagekomst, og bestormede ham med spørgsmål, hvor han havde været, hvad der var hændt ham i hans fraværelse?

"Egentlig," begyndte nu Euchar, "er jeg kun kommet for at indfri det ord, jeg gav for to år siden, nemlig endnu at fortælle en del af min ven Edgars hændelser, ja ordentlig at afrunde denne fortælling og at give den en slutning, som hr. digteren der den gang savnede. Da jeg endnu kan forsikre, at ingen mørke hvælvinger, intet mord og deslige fremdeles vil forekomme, ja at derimod, efter damernes ønske, talen vil være om en tilstrækkelig romantisk kærlighed, så kan jeg vel gøre mig håb om at indhøste noget retfærdigt bifald."

Alle applauderede meget og rykkede hurtigt sammen i en snæver kreds. Euchar indtog talerstolen og begyndte uden videre:

"De sælsomme, tildels eventyrlige krigstildragelser, Edgar deltog i, mens han fægtede med guerillaerne, forbigår jeg, og bemærker kun, at den talisman, som Don Rafaele Marchez gav ham ved afskeden, var en lille ring med hemmelighedsfulde tegn, der betegnede ham som en i det hemmelige forbund indviet, men netop ved den erhvervede han sig den mest ubetingede tillid hos alle dem, som kendte dens betydning, og gjorde en fare som den, han havde været udsat for i Valencia, umulig for fremtiden. Senere begav han sig til de engelske tropper og fægtede under Wellington. Ingen fjendtlig kårde traf ham mere, frisk og sund vendte han efter det afsluttede felttog tilbage til sit fædreland. Don Rafaele Marchez havde han

hverken selv set igen, eller hørt noget videre om hans skæbne. Edgar var for længe siden kommet tilbage til sin fødeby, da en dag Don Rafaeles lille ring, som han bestandig bar på fingeren, på en mærkelig måde var kommet bort fra ham. Den næste morgen ganske tidligt trådte et lille besynderligt menneske ind i hans værelse, viste ham den tabte ring og spurgte, om den ikke var hans; men så snart Edgar venligt havde besvaret dette med ja, råbte mennesket, ganske ude af sig selv, på spansk: "O, Don Edgar! det er Eder – det er Eder, det er der slet ingen tvivl om mere!" Nu kom det lille menneskes ansigtstræk, hans figur, tilbage i Edgars erindring: det var Don Rafaeles tro tjener, som med fortvivlelsens løvemod søgte at frelse Don Rafaeles barn.

"For alle helgenes skyld! I er Don Rafaele Marchez' tjener! Jeg kender Eder igen – hvor er han? – Ha! en sælsom anelse vil gå i opfyldelse!" råbte Edgar, men den lille besvor ham om, kun straks at gå med ham.

Den lille førte Edgar ud i den fjernest liggende forstad, steg op med ham lige til loftkammeret i et usselt hus. – Hvilket syn! – Syg, udtæret, med alle spor af en dræbende græmmelse på det dødblege ansigt, lå Don Rafaele Marchez på et stråleje, foran hvilket en pige, et himmelsk barn knælede! I det øjeblik Edgar trådte ind, styrtede pigen hen til ham, rev ham hen til den gamle, råbte med den inderligste henrykkelse: "Fader! Fader! det er ham! Ikke sandt, det er ham?"

"Ja," sagde den gamle, idet hans matte øjne funklede, og han møjsommeligt opløftede de foldede hænder imod himmelen, "ja, det er ham, vor frelser! – o, Don Edgar! hvem havde tænkt, at den flamme, som luede i mig for fædreland og frihed, fordærvelig skulle vende sig imod mig selv?"

Efter det første udbrud af den højeste henrykkelse, den dybeste smerte, erfarede Edgar, at det var lykkedes Don Rafaeles fjender ved den mest udtænkte ondskab, efter den genoprettede fred, at gøre ham mistænkt hos regeringen, som dømte ham til landsforvisning og konfiskerede hans formue. Han gerådede i den dybeste elendighed. Den fromme datter og den tro tjener ernærede ham ved sang og spil."

"Det er Emanuela! Det er Biagio Cubas!" råbte Ludvig højt, og alle råbte efter ham, imellem hinanden: "Ja, ja, det er Emanuela – det er Cubas!"

Præsidentinden bød ro, da taleren, om endog så meget efterhånden syntes at opklare sig, dog ikke turde afbrydes, men snarere gives ro til at komme til den fuldkomne slutning af historien. I øvrigt troede hun at gætte, at Edgar, i det øjeblik han så den hulde Emanuela, havde fattet den stærkeste kærlighed for hende.

"Således er det," tog Euchar ordet, idet en let rødme fløj over hans ansigt, "således er det også virkelig. – allerede tidligere, da han så det vidunderlige barn, gennembævede søde anelser hans bryst, og en endnu aldrig kendt følelse, den inderligste kærlighed, opflammede hans hele væsen!

Edgar måtte, kunne hjælpe. Han bragte Don Rafaele, Emanuela, såvel som den tro Cubas (jeg selv hjalp til at bringe det i stand) hen på sin onkels gods. Don Rafaeles lykkestjerne syntes nu igen at ville gå op, for snart efter modtog han et brev fra den fromme fader Eusebio, hvori det hed, at brødrene, der kendte de skjulte kroge i hans hus, havde frelst den ikke ubetydelige skat af guld og juveler, som han havde indmuret før sin flugt, i klosteret, og at det kun kom an på at lade den

afhente ved en sikker person. Edgar besluttede sig til, øjeblikkelig at rejse til Valencia med den tro Cubas.

Han så sin fromme sygeplejer, fader Eusebio, igen; Don Rafaeles skat blev ham udleveret. Men han vidste, at æren gjaldt Don Rafaele Marchez mere end al rigdom. Det lykkedes ham i Madrid at bevise for regeringen Don Rafaeles fuldkomne uskyldighed; dommen imod ham blev tilbagekaldt."

Dørene åbnedes, en prægtigt klædt dame trådte ind, og bag efter hende en gammel mand, af høj, stolt udseende. Præsidentinden ilede dem i møde, førte damen ind i kredsen – alle havde rejst sig – og sagde:

"Donna Emanuela Marchez, vor Euchars gemalinde! Don Rafaele Marchez!"

"Ja!" sagde Euchar, idet den vundne lykkes fulde salighed lyste ud af hans øjne, og fremskinnede på hans kinder i den blussende rødme, "ja, der blev virkelig kun endnu tilovers at sige, at den, som jeg kaldte Edgar, ingen anden er end jeg selv."

Victorine sluttede den i den mægtigste ynde strålende Emanuela i sine arme, trykkede hende heftigt op til sit bryst; begge syntes allerede at kende hinanden; men Ludvig sagde, idet han kastede et noget mørkt blik på gruppen:

"Alt dette lå i tingenes sammenhæng!"

Om "Tingenes sammenhæng"

Forfatter: E. T. A. Hoffmann (1776-1822).
Org.udgave: *Der Zusammenhang der Dinge*, i *Wiener Zeitschrift für Kunst, Literatur, Theater und Mode*, Wien, 15.februar – 2. marts 1820.
Denne udgave baseret på: *Fortællinger af E. T. Hoffmann.* På Dansk oversatte af A. P. Liunge. 2den Deel. Indeholdende *Tingenes Sammenhæng* og *Sylvesternatten*. Kjøbenhavn. Trykt på Oversætterens Forlag, hos B. J. Bendixsen. 1821.
Oversætter: Andreas Peter Liunge (1798-1879).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter illustration af Camille Rogier (1810-1896): *L'Enchaînement des choses*, fra *Contes Fantastiques de E. T. A. Hoffmann*, vol. 3, Bèthune et Plon, Editeurs, Paris 1836.

ISBN 978-87-7628-062-8
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-323-1 (Ølstykke 2013).

© 2024 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk